

Svanemerking av
Tekstiler, skinn og lær

Versjon 4.12 • 12. desember 2012 - 31. desember 2021

Nordisk Miljømerking

Innhold

Hva er en/et svanemerket tekstiler, skinn og lær?	4
Hvorfor velge svanemerking?	4
Hva kan svanemerkes?	4
Hvordan søker man?	5
Hva kreves for å bli svanemerket	6
1 Produktbeskrivelse	7
2 Miljøkrav	8
2.1 Fremstilling av fiber	8
2.2 Fyll og stoppmaterialer	14
2.3 Andre materialer	15
2.4 Kjemikalier tekstiler	15
2.5 Kjemikalier skinn og lær	21
2.6 Etterbehandling og montering	22
2.7 Utslipp	26
2.8 Energi- og vannforbruk	26
2.9 Emballasje, lagring og transport	27
3 Kvalitets- og funksjonskrav	27
3.1 Produktkrav tekstiler	27
3.2 Produktkrav skinn og lær	29
3.3 Merking av produkt	30
4 Etiske krav	30
5 Kvalitets- og myndighetskrav	31
Regler for Svanemerking av produkter	32
Etterkontroll	33
Kriterienes versjonshistorikk	33
Nye kriterier	34

Vedlegg 1	Flytskjema
Vedlegg 2	Beskrivelse og sammensetning av produkt
Vedlegg 3	Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose
Vedlegg 4	Lin, bambus og andre bastfiber
Vedlegg 5	Ull og andre keratinfiber
Vedlegg 6	Akrylfiber
Vedlegg 7	Elastan
Vedlegg 8	Polyamidfiber
Vedlegg 9	Polyesterfiber
Vedlegg 10	Polypropylenfiber
Vedlegg 11	Regenererte cellulosefiber
Vedlegg 12a	Sporbarhet råvarer
Vedlegg 12b	Reviderte krav til regenererte cellulosefibre
Vedlegg 12c	Regenererte cellulosefibre/dissolvingmasser
Vedlegg 12d	Erklæring for trærarter, som ikke må anvendes i regenererte cellulose
Vedlegg 13	Fyll og stoppmaterialer
Vedlegg 14	Tilsetninger til fyll- og stoppmaterialer
Vedlegg 15	Andre materialer
Vedlegg 16	Generelle kjemikaliekrav
Vedlegg 17	Garn, metervare og tekstil
Vedlegg 18	Farger og pigment – farger
Vedlegg 19	Farger og pigment - fargeprodusent
Vedlegg 20	Garveri
Vedlegg 21	Etterbehandling

- Vedlegg 22 Belegning, laminat og membran
- Vedlegg 23 Øvrige krav
- Vedlegg 24 Lim
- Vedlegg 25 Farger og pigment – skinn & lær
- Vedlegg 26 Dun og fjær
- Vedlegg 27 Mulesing
- Vedlegg 28 Markedsføring
- Vedlegg 29 Test- og analysemetoder
- Vedlegg 30 Oversikt over R-setninger
- Vedlegg 31 Oversikt og verifikasjon med EU Ecolabel og GOTS

039 Tekstiler, skinn og lær, versjon 4.12, 3. desember 2019.

Adresser

Nordisk ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanemerket. Nedenstående organisasjoner/foretak er tildelt ansvaret for det offisielle miljømerket Svanemerket, av respektive lands regjering. For mer informasjon se nettsidene:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring. Sitat kan benyttes hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Hva er en/et svanemerket tekstiler, skinn og lær?

Tekstiler, skinn og lær med Svanemerket oppfyller en rekke miljø-, helse- og kvalitetskrav. Det betyr at det stilles krav til produksjonen fra framstillingen av fiber og skinn, videre behandling av fiberen og skinnnet fram til det ferdige tekstil- eller lærproduktet. Resirkulerte fibre kan inngå.

Både framstilling av fiberen og kjemikaliebruk i produksjonen er sentralt i kriteriene. Ved å stille krav til kjemikalier, både gjennom grenseverdier og forbud mot en rekke miljø- og helsefarlige stoffer, setter kriteriene fokus på å redusere miljøbelastningen fra produksjonen og ta hensyn til helse både for arbeidere og forbrukere.

Det stilles også krav på tekstilenes kvalitet, blant annet gjennom fargebestandighet og krymping.

Hvorfor velge svanemerking?

- Produsenter av tekstiler, skinn og lær kan bruke varemerket Svanemerket i sin markedsføring. Svanemerket har høy troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en enkel måte å kommunisere sitt miljøarbeide og miljøengasjement til kundene.
- Svanemerket synliggjør hvilke miljøbelastninger som er viktigst og viser dermed hvordan virksomheten kan redusere utslipp, ressursforbruk og avfallsbelastning.
- En mer miljøtilpasset produksjon gir et bedre utgangspunkt for fremtidige miljøkrav fra myndighetene.
- Svanemerkingen kan ses som en guide til arbeidet med miljøforbedringer i virksomheten.
- Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav, fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr, at en svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan svanemerkes?

Kriteriene omfatter produkter av tekstilfiber, skinn og lær eller en kombinasjon av disse. Med tekstiler, skinn og lær menes:

- Konfeksjon og tilbehør, fx bukser, skjorter, jakker, undertøy, lommetørklær, skjerf, bager og vesker.
- Innredningstekstiler, det vil si tekstilprodukter for bruk og innredning (inkl for bil/båt), fx håndklær, sengetøy, gardiner, duker, tepper, puter, dyner og møbelstoffer.
- Fiber, garn og metervarer, inkl varige non-woven, som skal anvendes i tekstiler for konfeksjon og tilbehør eller i innredningstekstiler nevnt over. Med varige non-woven menes produkter som kan gjenbrukes og vaskes.

- Produkter av skinn og lær som jakker, bukser, belter eller vesker, og skinn og lær som råmateriale til konfeksjon eller innredning (inkl for bil/båt) fra følgende dyrearter: sau, geit, okse (sv: nöthudar), hest, gris, elg, hjort og rein.

Produkter til både privat og offentlig bruk kan svanemerkes. Tekstilene kan være laget av nyfiber og/eller resirkulerte fibre.

Følgende produkter og materialer kan ikke miljømerkes etter kriteriene for tekstiler, skinn og lær:

- Mineralfibre, glassfibre, metallfibre, kullfibre og andre uorganiske fibre
- Produkter eller materialer som er behandlet med flammehemmende midler. Dette gjelder også flammehemmere som er integrert i produktet eller materialene
- Veggbekledning, som fx tekstiltapet
- Reklamemateriell, banners, roll-ups
- Engangsprodukter. Med engangsprodukter menes produkter som ikke kan vaskes/renses eller gjenbrukes
- Produkter som inneholder elektroniske komponenter
- Produkter som inneholder parfyme eller andre duftstoffer

Produkter som kan miljømerkes etter andre kriterier innen Nordisk Miljømerking er ikke omfattet av tekstilkriteriene. Eksempler på dette er:

- Engangsprodukter av non-woven som ikke kan vaskes eller gjenbrukes, fx tørkepapir og rengjøringskluter (kriterier for mykpapir)
- Engangsprodukter som bomullspads til personlig pleie (kriterier for hygieneprodukter)
- Våtservietter (kriteriene for kosmetikk)
- Gulvbelegg, som vegg til vegg tepper (kriterier for gulv)
- Tekstilprodukter, som inngår som en del av et møbel, fx sofaputer, madrasser og sitteputer (saccosekker) (kriterier for møbler og innredninger). Puter som er en del av en samlet møbellisens, sammen med fx senger eller madrasser, og stoppmaterialet er av samme type, kan miljømerkes etter kriteriene for møbler og innredninger.
- Mikrofiberkluter (kriterier for mikrofiberkluter)
- Leker/Kosedyr (kriterier for leker)
- Sko (inngår i EU Ecolabels kriterier for sko)

Hvordan søker man?

Søknad og kostnader

For informasjon om søknadsprosessen og avgifter for denne produktgruppen henviser vi til respektive lands nettside. For adresser se først i dokumentet.

Hva kreves?

Søknaden skal bestå av et søknadsskjema/webskjema samt dokumentasjon som viser at kravene er oppfylt.

Hvert krav er markert med bokstaven O (for obligatoriske krav) samt ett nummer. Alle krav skal oppfylles for at en lisens skal oppnås.

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finns også ulike symboler som brukes for å lette arbeidet. Symbolene er:

☒ Send inn

ρ Kravet kontrolleres på stedet

All informasjon som sendes til Nordisk Miljømerking blir konfidensielt behandlet. Underleverandører kan sende dokumentasjon direkte til Nordisk Miljømerking og denne informasjonen behandles også konfidensielt.

Lisensens gyldighetstid

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnehaveren meddeles dette.

Senest ett år før kriteriene utløper, skal det meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnehaveren tilbys da muligheten til å fornye lisensen.

Kontroll på stedet

Før lisens bevilges kontrollerer Nordisk Miljømerking normalt på stedet at kravene oppfylles. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, original til innsendt dokumentasjon, måleprotokoll, innkjøpsstatistikk og lignende som bekrefter at kravene oppfylles kunne fremvises.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se adresser først i dokumentet. Mer informasjon og hjelp ved søknad kan være tilgjengelig. Besøk respektive lands nettsider for ytterligere informasjon.

Hva kreves for å bli svanemerket

For å få en Svanelicens må:

- Samtlige krav i dette dokumentet som gjelder det aktuelle produktet oppfylles. Enkelte av kravene er harmonisert med EU Ecolabels kriterier for tekstiler vedtatt av Kommisjonen juli 2009. Noen artikler med gyldig GOTS-sertifikat kan få unntak for krav under visse vilkår. Se vedlegg 31 for en oversikt over hvilke krav som kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for EU-Ecolabel eller GOTS.
- Det skal gjennomføres et kontrollbesøk hos virksomheten.

Krav til analyselaboratorier, prøvetaking og testmetoder er gitt i vedlegg 29.

1 Produktbeskrivelse

01 Informasjon om produktet

Søker skal oppgi følgende informasjon om produktet:

1. Varemerke/handelsnavn, eventuelt artikkelnummer
2. Hvor produktene skal selges (butikk, web-shop etc.)
3. Oversikt over produksjonsprosessen og underleverandører

Produksjonsprosessen skal beskrives ved at det oppgis navn og produksjonssted på underleverandører og hvilke prosesser hver underleverandør gjør, fx vasking, farging og trykking.

Det anbefales at produksjonsprosessen beskrives ved hjelp av et flytskjema, fx som vist i vedlegg 1.

☒ Beskrivelse i henhold til kravet.

02 Beskrivelse og sammensetning av produkt

Det skal gis en beskrivelse av produktet/-ene som skal miljømerkes. Beskrivelsen skal omfatte sammensetningen av produktene med vekt % av de ulike materialene som inngår.

Der finnes følgende bagatelgrenser og materialebegrensninger i kriteriene:

- Belegg, membran og laminat får inngå med totalt 20 vekt % i det ferdige produkt.
- Glidelåser, knapper, reflekser og andre detaljer skal etterleve krav O23 og får inngå med totalt 15 vekt % i det ferdige produkt. Metalspinner og andre metalldetaljer på belter får dog inngå med totalt 25 vekt % i det ferdige belte.
- For undertøy: Elastiske bånd er unntatt krav, hvis det inngår med samlet maks. 25 vekt % og skal da oppfylle grenseverdier i en av følgende:
  - GOTS for "accessories" eller
  - Oeko-tex 100 klasse I (dokumenteres med enten sertifikat eller relevante testrapporter).
- Fyll/stoppmaterialer av lateks, polyuretan, dun, fjær, frø, korn eller gryn: andel skal oppgis, men mengden er ikke begrenset.
- Sytråd og info labels af tekstil (fx care label, brandnavn-label og størrelse-label) er unntatt fra kravene videre i dokumentet. Info label utført som direkte trykk på selve tekstilproduktet, skal oppfylle krav til trykkkemikalier og fargestoffer.
- Borrelås regnes som tekstilfiber og skal oppfylle krav som er relevant for fibertypen.
- Fibertyper, skinn og lær og andre materialer som det ikke er stilt krav til i dokumentet, kan til sammen inngå med 5 vekt % av produktet. Frø, korn og gryn er unntatt fra denne begrensningen.
- Fibertyper, skinn og lær det er stilt krav til i kriteriene er unntatt fra kravene til fiber i afsnit 2.1 og krav til skinn og lær dersom fibertypen/skinnet eller læret til sammen inngår med mindre enn 5 vekt % av andel tekstil/skinn/lær i produktet.
- Tekstildeler (små deler laget av tekstilfiber), som hver inngår med opp til 5 vekt % (samlet maks. 10 vekt % i det ferdige produkt) kan unntas kravene til kjemikalier ved produksjonen av tekstildelene, hvis en av følgende punkter er oppfylt:

- tekstildelen har et GOTS transaksjons sertifikat eller
  - tekstildelen har Oeko-Tex 100 klasse I sertifikat, eller
  - tekstildelen kan dokumentere kravnivå til Oeko-Tex 100 klasse I med testrapporter
- Resirkulerte fibre trenger ikke å oppfylle kravene til produksjon av fiber. Med resirkulerte fibre menes fibre fra spill fra tekstil- og konfeksjonsindustrien, fra innsamlet tekstilavfall eller fra plastavfall som kan anvendes til fiberproduksjon, fx fiber framstilt av plastflasker.

Det anbefales at sammensetningen av produktene beskrives ved hjelp av en tabell, fx som vist i vedlegg 2.

- ☒ Beskrivelse af produktets materialesammensætning i henhold til kravet. Se vedlegg 2 for mal.
- ☒ Elastiske bånd skal dokumentere, at kravene i GOTS eller Oeko-tex 100 klasse I er oppfylt ved sertifikat eller testrapport. Det må tydelig fremgå, at kravene er oppfylt for det elastiske båndet.
- ☒ Tekstildele < 5 vægt % (der bruker unntakett for krav til kjemikalier) skal dokumentere, at kravene i GOTS eller Oeko-Tex 100 klasse I er oppfylt ved sertifikat eller testrapport.

2 Miljøkrav

Kravene i dette kapitlet er delt inn i krav til fremstilling av fiber (kap. 2.1), fyll og stopp materialer (kap. 2.2), andre materialer (kap. 2.3), kjemikalier tekstiler (kap. 2.4), kjemikalier skinn og lær (kap. 2.5), etterbehandling og montering (kap. 2.6), utslipp (kap. 2.7), energi- og vannforbruk (kap. 2.8) og emballasje, lagring og transport (kap. 2.9).

2.1 Fremstilling av fiber

Resirkulerte fibre trenger ikke å oppfylle kravene til fremstilling av fiber, se O2. Dersom fibreene innfarges skal fargene oppfylle fargekravene i kapittel 2.4.2 Farger og Pigmenter.

2.1.1 Vegetabiliske fiber

O3 Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose

Kravet gjelder for både bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose inklusiv kapok, som betegnes med bomull nedenfor.

Minst 10 vekt % av bomullen som brukes til produksjon av svanemerket tekstil skal være økologisk dyrket eller dyrket i overgang til økologisk dyrking. Andelen skal regnes ut i kg økologisk bomull per totalt innkjøpt kg bomull til den svanemerkete produksjonen på årsbasis. Den resterende delen av bomullen skal minst oppfylle kravene beskrevet for konvensjonell bomull nedenfor. Dersom produktene/kolleksjonen som skal svanemerkes produseres på flere produksjonssteder/fabrikker, kan andelen økologisk bomull regnes ut basert på totalt innkjøp av økologisk og konvensjonell bomull til alle de svanemerkete produktene/kolleksjonen, slik at kravet ikke trenger å oppfylles per produksjonssted/fabrikk.

Det skal sendes inn en produksjonsplan og rutiner som viser hvordan kravet skal oppfylles, og hvert år skal det sendes inn oppdaterte opplysninger om oppfyllelse av kravet.

Økologisk bomull

Med økologisk menes bomull dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 834/2007 av 28. juni 2007 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller produkter fremstilt på samme måte og under liknende kontrollordninger. Eksempler er: KRAV, IFOAM, KBA, OCIA, TDA, DEMETER.

Konvensjonell bomull

Konvensjonell dyrket bomull får inneholde maksimum 0,05 ppm av hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorsykloheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilal, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat og glyfosat. Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbehandling, på hvert parti bomull som mottas, etter testmetodene gitt i vedlegg 29. Dersom det kan dokumenteres sporbarhet på bomullen tilbake til den enkelte bonde på minst 75 % av den anvendte bomullen, og disse kan bekrefte at stoffene nevnt over ikke er anvendt ved dyrkingen av bomull, er det ikke nødvendig å sende inn testrapporter.

- For økologisk andel: oppgi leverandør av økologisk bomull med navn og adresse. Gyldig sertifikat som viser at bomullen er økologisk dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende systemer. Gyldig GOTS-sertifikat i henhold til versjon 3.0 eller senere kan anvendes for å dokumentere at bomullen er økologisk sertifisert.

Produksjonsplan og rutiner samt beregning som viser hvordan andelen økologisk bomull oppfylles skal sendes inn, samt rutiner for årlig rapportering om andelen økologisk bomull.

For konvensjonell andel: Testrapporter som viser at kravet er oppfylt eller bekreftelse fra bøndene om at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen bomull som dette gjelder. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan benyttes som deler av dokumentasjonen. Tilleggstest av glufosinat og glyfosat kreves. Vedlegg 3 kan anvendes.

04 Lin, bambus og andre bastfibre

Lin, bambus og andre bastfibre skal kun dyrkes med pesticider tillatt anvendt i EU Forordning 1107/2009.

Fremstilling av lin, bambus og andre bastfibre ved vannrøyting tillates kun dersom avløpsvannet fra vannrøytingen renses så det kjemiske oksygenforbruket (COD) eller den totale mengden organisk karbon (TOC) reduseres med minst 75 % for hampfiber og minst 95 % for lin- og andre bastfibre.

Bambus skal i tillegg oppfylle O16.

Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29. Måling av PCOD eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

- Erklæring om at kun godkjente pesticider er anvendt.

Testrapport fra produsent av lin/bastfibre som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 dersom vannrøyting anvendes. Vedlegg 4 kan anvendes.

2.1.2 Animalske fibre

05 Ull og andre keratinfiber (ull fra sau, kamel, alpukka og geit)

Det totale innholdet av følgende stoffer får ikke overstige 0,5 ppm: γ -heksaklorsykkloheksan (lindan), α -heksaklorsykkloheksan, β -heksaklorsykkloheksan, δ -heksaklorsykkloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin.

Det totale innholdet av følgende stoffer får ikke overstige 2 ppm: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, diflubenzuron og triflumuron.

Analysen skal gjøres på råull før våtbehandling for hvert parti ull som mottas.

Testene skal være i henhold til IWTO Draft Test Method 59 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke dersom det kan dokumenteres hvilke bønder som har produsert minst 75 vekt % av ullen eller keratinfibrene, og at bøndene kan bekrefte at stoffene nevnt i kravet ikke er brukt på de aktuelle områder eller dyr.

Kravet gjelder heller ikke dersom ullen er økologisk sertifisert. For definisjon av økologisk, se O3.

- Testrapport som viser, at kravet oppfylles eller bekreftelse fra bøndene om, at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen ull som dette gjelder eller gyldig sertifikat som viser, at ullen er økologisk i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller tilsvarende systemer. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan også benyttes som dokumentasjon for dette kravet. Vedlegg 5 kan anvendes.

06 Utslipp fra ullvaskerier

Utslipp av det kjemiske oksygenforbruket, COD, får, uansett om det renses on-site eller off-site, være maksimum 20 g/kg ubearbeidet ull, uttrykt som årlig gjennomsnitt. Ved off-site rensing beregnes COD-utslippet ved å multiplisere COD-utslippet fra ullvaskeriet med rensanleggets gjennomsnittlige renseeffekt. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist. Ullvaskeanlegget skal beskrive, hvordan avløpsvannet fra vaskingen behandles og vise hvordan COD-utslipp overvåkes. PH-verdien på avløpsvannet som slippes ut i overflatevannet skal være 6 – 9 (med mindre pH-verdien i resipienten ligger utenfor dette intervallet), og temperaturen skal være lavere enn 40 °C (med mindre temperaturen i resipienten er høyere).

Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29.

- For COD: testrapport fra ullvaskeriet som viser at kravet er oppfylt. For pH og temperatur: rapporter fra ullvaskeriet som viser målinger av pH og temperatur i avløpsvannet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

2.1.3 Syntetiske fibre

07 Akryl

Restene av akrylnitril i råfiber fra fiberfremstillingsanlegget skal være mindre enn 1,5 mg/kg. Mengden akrylnitril skal måles med følgende analysemetode: Ekstraksjon med kokende vann og kvantifisering med kapillær gassvæskerkromatografi.

Utslipp av akrylnitril til luft (under polymeriseringen og frem til den spinneklare oppløsningen) skal være mindre enn 1 g/kg produsert fiber uttrykt som årsgjennomsnitt.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) får ikke anvendes ved fremstilling av akryl.

- Analyserapport fra produsent av akryl som viser at kravet er oppfylt. For utslipp til luft skal søkeren legge ved dokumentasjon og/eller testrapporter, samt gi en bekreftelse på at kravet er overholdt. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere kravene om akrylniytil.
- Erklæring fra akrylprodusent om at DMAc ikke er brukt ved fremstilling av akryl. Vedlegg 6 kan anvendes.

08 Elastan

Organiske tinnforbindelser får ikke anvendes.

Utslipp til luft av aromatiske diisocyanater under polymerisering og spinning skal være mindre enn 5 mg/kg produsert fiber uttrykt som årsgjennomsnitt.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) får ikke anvendes ved fremstilling av elastan.

- Erklæring fra produsent av elastan om at organiske tinnforbindelser ikke anvendes. Detaljert informasjon og/eller analyserapporter fra produsent av elastan som viser at kravet oppfylles. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere disse punktene.
- Erklæring fra elastanprodusent om at DMAc ikke er brukt ved fremstilling av elastan. Vedlegg 7 kan anvendes.

09 Polyamid

Utslipp av nitrogendioksid (N₂O) til luft fra monomerfremstilling må ikke overstige 10 g/kg fremstilt polyamid 6-fibre og 50 g/kg fremstilt polyamid 6.6-fibre uttrykt som årsgjennomsnitt.

- Detaljert informasjon og/eller testrapport fra produsent av polyamid som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 8 kan anvendes.

010 Polyester

Mengden antimon i polyesterfiber målt som gjennomsnittsverdi på årsbasis får ikke overstige 260 ppm.

Antimon skal testes ved følgende metode: direkte bestemmelse med atomabsorpsjonsspektrometri. Testen skal utføres på råfiber innen våtbehandling.

Utslipp av VOC ved polymerisering og fiberproduksjon, målt på de prosessstrinn der det forekommer, inkludert diffuse utslipp, må ikke overstige 1,2 g/kg produsert polyester masse uttrykt som årsgjennomsnitt.

VOC er definert som organiske forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller over ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under betingelsene ved bruk.

- Erklæring fra produsent av polyester om at antimon ikke anvendes eller en testrapport som viser at kravet om antimon er oppfylt. For utslipp av VOC skal det sendes inn detaljert informasjon og/eller testrapport samt en bekreftelse fra produsent av polyester på at kravet er overholdt. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere dette kravet. Vedlegg 9 kan anvendes.

011 Polypropylen

Blybaserte pigment får ikke anvendes.

- Bekreftelse fra produsent av polypropylen på at blybasert pigment ikke er anvendt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 10 kan anvendes.

2.1.4 Regenererte cellulosefibre

Ved produksjon av regenererte cellulosefibre kan fiber fra ulike dissolvingmasser blandes. Alle massene skal da oppfylle O12a og O16a. O16b skal oppfylles for den produserte fiberen på årsbasis.

Bruk gjerne vedlegg 11 som mal for regenererte cellulose fibre.

For regenererte cellulosefibre og dissolvingmasser kan søkeren velge enten å oppfylle og dokumentere krav O16 herunder eller alternativt krav O16 i vedlegg 12b. Ved bruk av krav i vedlegg 12b skal erklæring i vedlegg 12c og 12d anvendes.

Krav O12-O15 skal etterleves uanset hvilken utgave af krav O16, der vælges.

012 Bleking med klorgass

Klorgass må ikke brukes ved bleking av cellulosemasse eller cellulosefibre.

- Erklæring fra produsenter av cellulosemasse og regenerert cellulose om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

013 Viskose, utslipp av svovel

Utslipp av svovel til luft skal ikke være mer enn 120 g S/kg filamentfibre og 30 g/kg stapelfibre uttrykt som årlig gjennomsnitt.

- Testrapport fra produsent av viskose som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

014 Viskose, utslipp av sink

Utslipp av sink til vann skal ikke være mer enn 0,3 g Zn/kg regenerert cellulose uttrykt som årlig gjennomsnitt.

Informasjon om prøvetagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i vedlegg 29.

- Testrapport fra produsent av viskose som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

015 Cuprofiber, utslipp av kobber

Innhold av kobber i avløpsvannet fra anlegg som fremstiller cuprofiber må ikke overstige 0,1 ppm uttrykt som årlig gjennomsnitt.

- Testrapport fra produsent av cuprofiber som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

016 Sporbarhet og sertifisert råvare

a) Sporbarhet

Produsent av regenererte fibre eller produsenten av dissolvingmassen skal:

1. oppgi navn (på latin og et nordisk språk), samt geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) for de råvarene som anvendes. Vedlegg 12a kan anvendes.
2. ha sporbarhet på tre- og fiberråvarene.
3. ha en skriftlig prosedyre/rutine for innkjøp av råvarer som sikrer at råvarene kommer fra lovlige kilder. Tre- og fiberråvarer må ikke komme fra:
  - Beskyttede områder eller områder som er under behandling for å bli beskyttede områder
  - Områder med uklare eierforhold eller bruksrettigheter
  - Illegalt avvirket råvare
  - genmodifiserte trær og planter

Dessuten må ikke driften av skogen skade:

- Naturskog, biodiversitet, spesielle økosystemer og viktige økologiske funksjoner
- Sosiale og kulturelle bevaringsverdier

Sporbarhetssertifikat (Chain of Custody certificate) kan anvendes for å dokumentere punkt 2.

b) Sertifisert tre- og fiberråvare

På årsbasis skal minst

30 % av fiberråvaren komme fra områder der driften er sertifisert etter en skogsstandard og sertifiseringssystem angitt i vedlegg 12a eller
75 % av fiberråvaren være returfiber, kutterspon eller sagflis eller
en kombinasjon av disse, beregnet etter følgende formel:

Krav på andel fiberråvare fra sertifiserte områder (Y):

$$Y (\%) \geq 30 - 0,4x$$

der x = andel returfiber, kutterspon eller sagflis.

Andelen sertifisert fiber skal oppdateres og rapporteres årlig under lisensens gyldighetstid.

Bambus er unntatt for kravet til sertifisert andel.

Andel fiberråvare fra sertifiserte områder respektive andelen returfiber, kutterspon eller sagflis i tekstilfiberen, beregnes som en vektet sum av andelen i hver inngående masse.

- Navn (på latin og et nordisk språk), samt geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) for de råvarene som anvendes. Vedlegg 12a kan anvendes.
- System for sporbarhet skal beskrives. Sporbarhetssertifikat (Chain of Custody certificate) kan anvendes for å dokumentere punkt 2.
- Skriftlige prosedyrer/rutiner for å sikre lovlig råvare. Prosedyren/rutinen skal inneholde oppdaterte lister over alle leverandører av råvare. Vedlegg 12a kan anvendes.

2.2 Fyll og stoppmaterialer

Vedlegg 13 kan anvendes som mal for kapitel 2.2. I tillegg kan vedlegg 14 anvendes for O18, tilsetninger.

017 Fyll og stoppmaterialer

Tekstilfibre skal oppfylle relevante krav for tekstilfibre i O3-O16.

Vaskemidler og andre kjemikalier som anvendes til vask av fyll og stoppmaterialer skal oppfylle O26 om forbudte stoffer og O29 om nedbrytbarhet vaskemidler, bløtgjøringsmidler/tøymyknere og kompleksdannere.

Fyll og stoppmaterialer skal utover avsnitt 2.2 oppfylle O27 om biocidprodukter og antibakterielle stoffer.

Fyll og stoppmaterialer skal utover avsnitt 2.2 oppfylle O68 om formaldehyd.

☒ Tilsvarende dokumentasjon som er oppgitt i kravene det henvises til.

018 Tilsetninger

Tilsetninger skal oppfylle O26 Forbudte stoffer og O27 Biocider, og i tillegg må følgende kjemiske stoffer ikke tilsettes¹:

- halogenerte organiske forbindelser generelt (inkl klorerte polymerer). Fx PVC, organiske klorparafiner, organiske fluorforbindelser og blekekjemikalier.
- aziridin og polyaziridiner.
- kreftfremkallende-, mutagene- og reproduksjonsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2 i henhold til 67/548/EF).

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

☒ For hvert kjemisk produkt/råvare som tilsettes fyll/stoppmaterialet kreves dokumentasjon fra kjemikalieleverandør i henhold til vedlegg 14.

019 Fargestoffer

Fargestoffer får kun benyttes for å skille mellom ulike kvaliteter (fx hardt og mykt skum) innenfor samme type stoppmateriale, eller hvis stoppmaterialet er synlig og brukes uten trekk. Om fargestoffer anvendes skal relevante krav i kap. 2.4.2 oppfylles.

☒ Begrunnelse + erklæring i henhold til vedlegg 13.

020 Krav til gjenvinning

Minimum 90 % av alt produksjonsspill fra produksjon av lateks og polyuretan skal gjenvinnes.

☒ Beskrivelse fra produsent av stoppmaterialer om hvordan produksjonsavfall gjenvinnes.

021 Syntetisk lateks (SBR) og naturlateks

Innholdet av butadien skal være mindre enn 1 mg/kg lateks.

Konsentrasjonen av N-nitrosaminer skal ikke være mer enn 0,0005 mg/m³ målt med klimakammer test.

- Lateksprodusenten skal oppgi testresultater i henhold til målemetoder angitt i vedlegg 29.

022 Polyuretanskum

CFC, HCFC, HFC, metylenklorid eller halogenerte organiske forbindelser får ikke benyttes som blåsemiddel.

Isocyanat forbindelser skal kun anvendes i lukket prosess, med foreskrevet verneutstyr og i henhold til myndighetskravene.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc) får ikke anvendes i produksjonen.

- Erklæring i henhold til vedlegg 13.

2.3 Andre materialer

023 Glidelåser, knapper, refleks og andre detaljer

Kravet gjelder for det enkelte materiale i ikke-tekstile detaljer på tekstilproduktet (fx knapper, glidelås, spenner, refleks, plastblem, metalleder). Plastdeler skal i tillegg ikke inneholde ftalater eller bestå av klorert plast.

Kadmium, bly og nikkel i detaljene i tekstilprodukter kan bare forekomme i nivåene beskrevet nedenfor.

Forurensningsgrenser for tungmetaller i totalhalt (digested sample):

Cadmium (Cd) < 40 mg/kg (testmetode: ICP-MS, ICP-OES, AAS)

Lead (Pb) < 50 mg/kg (testmetode: ICP-MS, ICP-OES, AAS)

Kun metalleder:

Nickel, release < 0,5 µg/cm²/ week (testmetode: EN 12472, EN 1811).

- Testrapport fra produsent av detaljer som viser at kravet til metaller er oppfylt. (Gjeldende sertifikat for GOTS eller Øko-Tex 100 kan brukes hvis testrapporter viser at grenseverdiene nås.)
- Erklæring om at plastdeler ikke inneholder ftalater eller består av klorert plast. Bruk gjerne vedlegg 15 som mal.

2.4 Kjemikalier tekstiler

Kravene gjelder for alle kjemikalier i tekstilprosesser etter fiberproduksjon, fx spinning, veving, våtprosesser (vasking, bleking og farging) og kjemikalier til belegg, membraner og laminater. Bleking og farging gjelder også for produksjonen av selve fiberen.

2.4.1 Generelle kjemikaliekrav

024 Oversikt kjemikalier

En oversikt over samtlige kjemikalier med sikkerhetsdatablad som brukes ved de ulike prosessene etter fiberproduksjon og som er oppgitt i O1, fx spinning, veving, våtprosesser (vasking, bleking, farging) og kjemikalier til belegg, membraner og laminater.

- Oversikt over kjemikalier og sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) for alle kjemikaliene ved de ulike prosessene. Det skal spesifiseres hvilke prosesser de ulike kjemikaliene hører til.

025 Stoffer på Reachs kandidatliste

Stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste får ikke anvendes i prosessene etter fiberfremstilling. Link til Reachs kandidatliste:

<http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

- Erklæring fra underleverandører som utfører de ulike prosessene på at ingen stoffer på kandidatlisten anvendes. Vedlegg 16 kan anvendes.

026 Forbudte stoffer

Følgende kjemiske stoffer må ikke tilsettes¹:

- Alkylfenoletoksilater (APEO),
- Lineære alkylbensensulfonater (LAS),
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC),
- Ethylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylntriaminpentaacetat (DTPA),
- Ftalater².
- Fluorerte organiske forbindelser, som PFOA³ (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.

får ikke anvendes og må ikke inngå som en bestanddel i de anvendte preparater eller blandinger.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl råvareproduksjonen.

Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

³ "Vær oppmerksom på nasjonal lovgivning om PFOA, dersom produktet skal selges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA regulert i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32."

- Bekreftelse fra kjemikalieleverandøren på at kjemikaliene og kjemikalier som inneholder disse stoffene ikke anvendes. Vedlegg 16 kan anvendes.

027 Biocider og antibakterielle stoffer

Tilsetting og/eller integrering av stoffer som kan ha en biocid- og/eller antibakteriell virkning i fiberen, metervarer eller tekstilet er ikke tillatt.

Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

- Erklæring fra produsent av fiber, metervarer og tekstil om at biocider og/eller antibakterielle stoffer ikke er tilsatt. Vedlegg 17 og vedlegg for respektive fiber kan anvendes.

028 Blekemidler og behandling mot filting

Klorholdige stoffer må ikke anvendes som blekemiddel til garn, metervarer og ferdigvarer eller på kardedet ull og løs, vasket ull i forbindelse med etterbehandling mot filting.

Dette krav gjelder ikke fremstillingen av regenererte cellulosefibre, som skal oppfylle O12.

- ☒ Erklæring om, at det ikke anvendes klorholdige blekemidler eller klorholdig etterbehandling mot filting. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan benyttes, bortsett fra ved behandling av ull. Vedlegg 17 kan anvendes.

029 Nedbrytbarhet vaskemidler, bløtgjøringsmidler/tøymyknerne og kompleksdannere

Overflateaktive stoffer i vaskemidler og bløtgjøringsmidler/tøymyknerne ved hvert våtbehandlingsanlegg skal være fullstendig aerobt nedbrytbare.

Minst 95 vekt % av bløtgjøringsmidler/tøymyknerne, kompleksdannere og vaskemidler ved hvert våtbehandlingsanlegg skal være tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i renseanlegg.

For testmetoder av fullstendig aerobt nedbrytbare og tilstrekkelig nedbrytbare stoffer, se vedlegg 29.

- ☒ Liste over anvendte produkter, sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) og testrapport i henhold til testmetodene angitt i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

030 Vektøkning

Garn og metervarer må ikke behandles med ceriumforbindelser for vektøkning.

Erklæring fra produsent av garn og metervarer om at disse forbindelser ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 17 kan anvendes.

2.4.2 Farger og pigmenter

031 Farger, fargestoffer og pigmenter

Farger, fargestoffer og pigmenter skal ikke være klassifisert i henhold til tabell 1.

Kun **disperse** fargestoffer skal leve opp til kravet for allergifremkallende klassifisering (H334 (R42) eller H317 (R43)).

For **ikke disperse** farger klassifisert med H334 (R42) eller H317 (R43) skal det i stedet dokumenteres at fargen, fargestoff eller pigmentet er en ikke-støvende formuleringer eller at den anvendes ved automatisk dosering i fargerier og trykkerier.

I tillegg må følgende fargestoffer ikke anvendes:

C.I. Basic Red 9; C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124; C.I. Acid Red 26; C.I. Basic Violet 14; C.I. Disperse Orange 1,3,11,37, 76, 149; C.I. Direct Black 38; C.I. Direct Blue 6; C.I. Direct Red 28; C.I. Disperse Yellow 1,3,9, 23, 39, 49; C.I. Disperse Brown 1; C.I. Disperse Red 1, 11, 17.

Tabell 1. Klassifisering av farger, fargestoffer og pigmenter

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059.

Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/eller spesifikk organisk toksisk- enkelt.
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372.
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351.
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341.
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61 eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361.
Allergi-fremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317.

* *Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.*

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

- Erklæring fra fargeriet om at farger, fargestoffer og pigmenter ikke er klassifisert i henhold til tabell 1 og at de nevnte fargestoffene ikke er anvendt. Vedlegg 18 kan anvendes.
- Dokumentasjon for at fargen, fargestoff eller pigmentet er en ikke-støvende formuleringer eller at den anvendes ved automatisk dosering i fargerier og trykkerier. Gjelder for **ikke disperse farger** klassifisert med H334 (R42) eller H317 (R43).

032 Urenheter i fargestoff med fiberaffinitet

Urenheter i fargestoff med fiberaffinitet må ikke overstige følgende verdier: Ag 100 ppm, As 50 ppm, Ba 100 ppm, Cd 20 ppm, Co 500 ppm, Cr 100 ppm, Cu 250 ppm, Fe 2 500 ppm, Hg 4 ppm, Mn 1 000 ppm, Ni 200 ppm, Pb 100 ppm, Se 20 ppm, Sb 50 ppm, Sn 250 ppm og Zn 1 500 ppm.

- Erklæring fra produsent av fargen om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 19 kan anvendes.

033 Urenheter i pigmenter: uopløselig fargestoff uten fiberaffinitet

Urenheter i pigmenter uten fiberaffinitet må ikke overstige følgende verdier: As 50 ppm, Ba 100 ppm, Cd 50 ppm, Cr 100 ppm, Hg 25 ppm, Pb 100 ppm, Se 100 ppm, Sb 250 ppm og Zn 1 000 ppm.

Pigmenter defineres som uopløselige fargestoff uten fiberaffinitet.

- Erklæring fra produsent av fargen om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 19 kan anvendes.

034 Krombeising

Krombeising er ikke tillatt.

- ☒ Erklæring fra fargeriet om at det ikke anvendes krombeising eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 18 kan anvendes.

035 Metallkompleksfargestoffer

Metallkompleksfargestoffer baserert på kobber, krom eller nikkel er kun tillatt ved farging av:

- ullfibre
- polyamidfibre
- blandinger av ull og/eller polyamid med regenererte cellulosefibre

Utslipp til vann etter rensing får ikke overstige 5 mg/kg fiber for Cu, 5 mg/kg fiber for Ni og 3 mg/kg fiber for Cr.

For bomull er metallkompleksfarger baserert på krom eller nikkel ikke tillatt. For bomull er kun metallkompleksfargestoffer baserert på kobber tillatt og kun hvis følgende er oppfylt:

- Metallkompleksfargestoffet er et polyfunksjonelt (bifunctional) reaktivt metall komplekse fargestoff.
- Fikseringsgraden (veiledende angitt av produsenten av fargestoff) er minimum 80 %.
- Kobber må være maksimalt 5 vekt % av metallkompleksfargestoffet.
- For ferdig farget tekstil skal det dokumenteres at det oppnås minst nivå 4 for lysekthet (se krav O73).

Utslipp av Cu og Ni skal analyseres i henhold til ISO 17294-2 eller tilsvarende metoder.

- ☒ Erklæring fra fargeriet om at metallkompleksfargestoffer ikke er anvendt.
eller
- ☒ For farging av ull, polyamid, ullblandinger eller polyamid med regenererte cellulosefibre med metallkompleksfargestoffer kreves erklæring fra fargeriet om, hvilke metallkompleksfargestoffer som brukes, samt testrapport på utslipp av de aktuelle tungmetallene, som viser at kravet er oppfylt. Vedlegg 18 kan anvendes av fargeriet og vedlegg 19 av producent av metallkompleksfargestoff.
- ☒ For metallkompleksfargestoffer anvendt til bomull, skal det opplyses om det er polyfunksjonelt (bifunktionelt), fikseringsgrad, vekt % af Cu, samt testrapport for lysekthet. Vedlegg 18 kan anvendes av fargeriet og vedlegg 19 av producent av metallkompleksfargestoff.

036 Azofargestoffer

Azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer angitt i tabell 2 får ikke anvendes.

Tabell 2. Azofargestoffer

Azofargestoffer	CAS nr-
4-aminodiphenyl	92-67-1
Benzidin	92-87-5
4-chlor-o-toluidin	95-69-2
2-naphthylamin	91-59-8
o-amino-azotoluen	97-56-3

2-amino-4-nitrotoluen	99-55-8
p-chloranilin	106-47-8
2,4-diaminoanisol	615-05-4
4,4'-diaminodiphenylmethan	101-77-9
3,3'-dichlorbenzidin	91-94-1
3,3'-dimethoxybenzidin	119-90-4
3,3'-dimethylbenzidin	119-93-7
3,3'-dimethyl-4,4'-diaminodiphenylmethan	838-88-0
p-cresidine	120-71-8
4,4'-oxydianiline	101-80-4
4,4'-thiodianiline	139-65-1
o-toluidine	95-53-4
2,4-diaminotoluene	95-80-7
2,4,5-trimethylaniline	137-17-7
4-aminoazobenzene	60-09-3
o-anisidine	90-04-0
2,4-Xylidine	95-68-1
2,6-Xylidine	87-62-7

Analyse av azofargestoffer skal gjøres i henhold til EN 14 362-1 og 2.

- Erklæring fra fargeprodusent om, at disse fargestoffer ikke anvendes og/eller testrapport som viser, at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Bruk gjerne vedlegg 19 som mal.

2.4.3 Spesielle tekstilprosesser

037 Slettepreparater

Minst 95 % (tørrvekt) av slettepreparaters bestanddeler, som anvendes til garn, skal være tilstrekkelig nedbrytbare. Hvis de ikke er tilstrekkelig nedbrytbare skal de gjenvinnes.

Beregningen baseres på summen av de enkelte bestanddeler.

For beskrivelse av testmetoder for tilstrekkelig nedbrytbarhet, se vedlegg 29.

- Testrapport fra produsent av slettepreparater i henhold til testmetodene i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

038 Additiver til primær spinning

For additiver til spinneoppløsninger, spinning og preparasjoner til primær spinning (inkl kardeoljer, spinneolje og smøremidler) skal minst 90 % (tørrvekt) av de anvendte preparaters bestanddeler enten være tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i vannrenseanlegget.

For beskrivelse av testmetoder for tilstrekkelig nedbrytbarhet, se vedlegg 29.

- Testrapport fra produsent av additiver i henhold til testmetodene i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

039 Innhold av PAH i hjelpekjemikalier til spinning og veving

Innholdet av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) i mineraloljeandelen av en hjelpekjemikalie skal være mindre enn 3,0 vekt %.

Med hjelpekjemikalier til spinning og veving menes kjemikaliene som inngår i O37 og O38. Kravet gjelder primær og sekundær spinning.

- Relevant informasjon som sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning), produktdatablad eller erklæringer der det er angitt innholdet av polisykliske aromatiske hydrokarboner eller erklæring om at det ikke er anvendt mineraloljeholdige produkter eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 16 kan anvendes.

2.5 Kjemikalier skinn og lær

Kravene gjelder kjemikalier brukt ved behandling av skinn og lær og omfatter garving og andre våtprosesser.

040 Oversikt kjemikalier

En oversikt over samtlige kjemikalier med sikkerhetsdatablad som brukes ved behandling (garming og andre våtprosesser) av skinn og lær skal sendes inn.

- Oversikt over kjemikalier og sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning).

041 Stoffer på Reachs kandidatliste

Stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste får ikke anvendes i garvingsprosessen. Link til Reachs kandidatliste:

<http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

- Erklæring fra garveriet om at ingen stoffer på kandidatlisten anvendes. Vedlegg 20 kan anvendes.

042 Krom (VI)

Krom (VI) skal ikke finnes i ferdigbehandlet skinn eller lær.

- Innhold av krom skal testes i henhold til EN ISO 17075:2007 (deteksjonsgrense 3 ppm) eller tilsvarende.
- Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt. Vedlegg 20 kan anvendes.

043 Kadmium og bly

Kadmium og bly skal ikke finnes i ferdigbehandlet skinn eller lær.

Innholdet av kadmium og bly skal testes i henhold til testmetodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 10 ppm).

- Testrapport fra garveriet som viser, at kravet er oppfylt. Vedlegg 20 kan anvendes.

044 Alkylfenoletoksilater og organiske fluorforbindelser

Følgende kjemiske stoffer må ikke tilsettes¹:

Alkylfenoler, alkylfenoletoksylater eller andre alkylfenolderivater².

Fluorerte organiske forbindelser, som PFOA³ (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger produksjonen, inkl fra råvareproduksjonen.

Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Alkylfenolderivater defineres som stoffer som avspalter fra alkylfenoler ved nedbrytning.

³ "Vær oppmerksom på nasjonal lovgivning om PFOA, dersom produktet skal selges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA regulert i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32."

- Erklæring fra garveriet om, at disse kjemikaliene ikke anvendes. Vedlegg 20 kan anvendes.

045 Fargestoffer og pigment ved innfarging

Fargestoffer og pigment skal oppfylle O31, O32, O33 og O36.

- Sikkerhetsdatablad i henhold til gjeldende europeisk lovgivning og dokumentasjon som er oppgitt i kravene det henvises til. Bruk gjerne vedlegg 25, Farger og pigment – skinn og lær som mal.

046 Biocider

Angi hvilke biocider som benyttes i produksjonen/garvingen. Biocidene skal følge Biociddirektivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

- Opplysninger om hvilke biocider som benyttes og erklæring fra produsenten/garveriet om at disse følger Biociddirektivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013). Vedlegg 20 kan anvendes.

047 Halogenerte organiske stoffer

Halogenerte organiske stoffer får ikke anvendes i behandlingen av skinn og lær.

Halogenerte biocider som følger reglene i Biociddirektivet 98/8/EC (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013) er unntatt fra kravet. Unntaket gjelder ikke klorfenoler og deres salter og estere.

Vær oppmerksom på nasjonal lovgivning om PFOA, dersom produktet skal selges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA regulert i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32.

- Erklæring fra garveriet om at halogenerte organiske stoffer ikke anvendes eller at disse følger reglene i Biociddirektivet 98/8/EC (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013). Vedlegg 20 kan anvendes.

2.6 Etterbehandling og montering

Kravene gjelder etterbehandling, produksjon av membraner, laminater og belegg og eventuell montering av fiber, garn, tekstiler, metervarer, skinn og lær.

Eksempler på etterbehandlinger er behandling for vann-, olje- og smussavvisning, antifiltbehandling, antikrymping, antikrølling, antistatisk behandling, mykgjøring biocidbehandling, belegning, laminering og trykking. Dersom membraner, laminater og belegg er innfarget skal fargene oppfylle fargekravene i kapittel 2.4.2 Farger og Pigmenter.

Kjemikalier som anvendes til etterbehandling og montering skal også oppfylle de generelle kjemikaliekravene i kap 2.4 for tekstiler og kap. 2.5 for skinn og lær.

048 Klassifisering av kjemikalier ved etterbehandling

Etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vekt % stoffer, som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikoseksetningene i henhold til tabell 3 er forbudt:

Tabell 3. Klassifisering av etterbehandlingskjemikalier

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413.
Kreft-fremkallende	T med R45 eller R49 eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351.
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341.
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61 eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361.

* Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes.

Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.

Vær oppmerksom på, at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

- Erklæring fra etterbehandler om at det ikke er anvendt etterbehandlingsmidler, eller en oversikt over hvilke etterbehandlingsmidler som er brukt, samt sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) eller lignende som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommissjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 21 kan anvendes.

049 Nanopartikler

Etterbehandling med nanopartikler (fra nanomaterialer*) er ikke tillatt.

* Definisjonen av nanomaterialer følger EU kommissjonens definisjon av nanomaterialer fra 18. oktober 2011, med unntak av at grensen for partikkelstørrelsesfordelingen er redusert til 1 %: Nanomaterialer: "et naturlig, tilfeldig oppstått eller fremstillet materiale, der består av partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor minst 1 % av partiklene i den antalsmessige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensjoner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm".

- Erklæring fra etterbehandler om, at nanopartikler ikke er anvendt. Vedlegg 21 kan anvendes.

050 Syntetiske polymerer

Produkter av polyuretan, polyester, polyamid og andre polymerer, som har krav i kap. 2.1.3 skal oppfylle relevante krav i kapittel 2.1.3. Produkter av polyuretan skal oppfylle kravene til elastan.

- Dokumentasjon som oppgitt i de relevante kravene.

051 PVC og fluorerte polymerer

Belegninger, laminater eller membraner av PVC er ikke tillatt.

Belegninger, laminater eller membraner belagt med eller basert på fluorerte organiske forbindelser er ikke tillatt.

Vær oppmerksom på nasjonal lovgivning om PFOA, dersom produktet skal selges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA regulert i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32.

- Erklæring fra produsent av belegning, laminat eller membran om at fluorerte organiske forbindelser ikke inngår og at PVC ikke er anvendt. Vedlegg 22 kan anvendes.

052 Bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler

Belegninger, laminater og membraner må ikke fremstilles med bruk av bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler som er eller kan bli klassifisert i henhold til risikosekninger i tabell 4.

Tabell 4: Klassifisering av bløtgjørings- og oppløsningsmidler

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413.
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351.
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341.
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361.

* Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EF med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes.

Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 5.

Vær oppmerksom på, at det er produsenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

- Erklæring fra produsent av belegning/membran/laminat om at bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler med angitte klassifiseringer ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 22 kan anvendes.

053 Belegnings- eller laminatprosessen

Utslipp av VOC til luft ved belegnings- eller laminatprosessen må ikke overstige 10 g C/kg.

- Erklæring og dokumentasjon og testrapporter fra belegnings- eller laminataktør som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 22 kan anvendes.

054 VOC i trykkpasta

Trykkpasta må ikke inneholde mer enn 5 % flyktige organiske forbindelser (VOC). VOC defineres som forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller høyere ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under anvendelsesforholdene.

- Erklæring om, at det ikke er anvendt trykking, eller erklæring og dokumentasjon fra etterbehandler som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 21 kan anvendes.

055 Fargeuttrekning eller depigmentering

Salter av tungmetaller (unntatt jern) eller formaldehyd må ikke anvendes til fargeuttrekning eller depigmentering.

- Søkeren skal fremlegge en erklæring om at disse produkter ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Vedlegg 23 kan anvendes.

056 Plastisolbasert trykking

Plastisolbasert trykking er kun tillatt, dersom halogenerte polymerer og ftalater ikke inngår i trykkpastaen.

- Erklæring fra etterbehandler om, at det ikke er anvendt trykking, eller erklæring om at halogenerte polymerer og ftalater ikke inngår i trykkpastaen. Vedlegg 21 kan anvendes.

057 Silikonbehandling, løsemidler

Om løsemidler anvendes ved silikonbehandling skal produsenten sikre at arbeidstakerne beskyttes fra løsemidlene.

- Opplysning om den anvendte metoden for silikonbehandling, og dokumentasjon om at arbeidstakerne er beskyttet hvis løsemidler anvendes. Vedlegg 23 kan anvendes til å dokumentere om det er benyttet løsemidler.

058 Silikonbehandling, siloksan

Oktametylsyklotetrasiloksan, D4, (CAS 556-67-2) og dekametylsyklopentasiloksan, D5, (CAS 541-02-6) får ikke inngå i kjemiske produkter som anvendes ved etterbehandling. D4 og D5 som inngår som forurensning er unntatt dette kravet.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg) i sluttproduktet, men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

- Erklæring om, at kravet er oppfylt. Vedlegg 23 kan anvendes.

059 Lim

Lim får ikke være tilsatt kolofonharpiks eller formaldehyd, med unntak av forurensninger.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

For formaldehyd er maksimumsgrensen for limets innhold av formaldehyd, som genereres under produksjonsprosessen, dog 250 ppm (0,0250 %) målt på nyproduserte polymerdispersion. Inneholdet av fri formaldehyd i herdet lim skal ikke overstige 10 ppm (0,001 %). Hotmelt adhesives er unntatt dette kravet.

- Erklæring fra limprodusenten om at det anvendte limet ikke er tilsatt formaldehyd eller kolofonharpiks.
- Analyseresultat om limets innhold av formaldehyd i henhold til kravet. Vedlegg 24, Lim kan anvendes.

2.7 Utslipp

2.7.1 Tekstiler

060 COD, temperatur og pH i avløpsvann fra våtprosesser

Utslipp av COD i avløpsvann fra våtprosesser, som ikke går til kommunal eller annen ekstern rensing, får være totalt 20 g/kg fiber.

COD-innhold skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Rapporten skal inneholde beregning, som viser utslipp av COD i g per kg tekstil. Kravet kan dokumenteres ved utslipp av COD på årsbasis. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

pH-verdien på avløpsvannet som slippes ut i overflatevannet skal være 6–9 (med mindre pH-verdien i resipienten ligger utenfor dette intervallet), og temperaturen skal være lavere enn 40 °C (med mindre temperaturen i resipienten er høyere).

- ☒ Testrapport for COD-utslipp som viser at kravet er oppfylt, samt rapporter som viser målinger av pH og temperatur i avløpsvannet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til EU Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

2.7.2 Skinn og lær

061 Krom i avløpsvann

Avløpsvannet fra garverier skal inneholde mindre enn 1 mg totalt krom per liter vann. Innhold av totalt krom skal testes i henhold til ISO 9174, EN 1233 eller EN ISO 11885 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt. Vedlegg 20 kan anvendes.

062 COD i avløpsvann

Det kjemiske oksygenforbruket (COD) i avløpsvannet til resipient får ikke overstige 10 kg/tonn våt-saltet råvare (råhud eller skinn) uttrykt som årsgjennomsnitt.

Innhold av COD skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

- ☒ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt. Vedlegg 20 kan anvendes.

2.8 Energi- og vannforbruk

2.8.1 Tekstiler

063 Energi og vannforbruk

Forbruk av elektrisitet (i kWh) og brensel samt vannforbruk (i liter) for hver våtbehandling og etterbehandling skal oppgis. Opplysningene skal også inneholde informasjon om kg fiber alternativt kg tekstil som er behandlet.

Med våtbehandling anses forbehandling, innfarging og etterbehandling.

- ☒ Oppgi våtbehandlingsprosess og forbruk av vann, el (i kWh) og innkjøp av brensel og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura, som viser forbruk og innkjøp. Oppgi total kg fiber eller kg tekstil som er behandlet.

2.8.2 Skinn og lær

064 Energiforbruk

Forbruk av elektrisitet (i kWh) og brensel ved garving av skinn og lær skal oppgis.

- Oppgi forbruk av el (i kWh) og innkjøp av brensel og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura som viser forbruk og innkjøp. Oppgi total kg skinn og lær som er behandlet.

065 Vannforbruk

Det årlige gjennomsnittlige vannforbruket ved garving av skinn og lær får ikke overstige 25 m³/tonn råhud.

- Oppgi forbruk av vann og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura som viser forbruket, samt oppgi total mengde skinn/lær som er behandlet i tonn og beregning som viser vannforbruk per tonn skinn/lær.

2.9 Emballasje, lagring og transport

066 Klorholdige plastmaterialer

Det må ikke benyttes klorholdige plastmaterialer i emballasjen.

- Det skal beskrives hvilke materialer som benyttes i transport- og salgsemballasje. Erklæring fra produsenten av plastemballasjen.

067 Klorfenoler (og salte og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser ved transport og lagring

Klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser må ikke anvendes i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata.

- Erklæring fra leverandør i hvert ledd i produksjonskjeden om at disse stoffer eller forbindelser ikke er anvendt i garnet, metervaren og/eller sluttproduktet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Hvis erklæringen skal verifiseres, anvendes følgende testmetode og grenseverdi: derivatisering med eddiksyreanhydrid, bestemmelse med kapillar gass-væskeskromatografi med deteksjon med elektroninnfangning; grenseverdien er 0,05 ppm. Vedlegg 17 og/eller vedlegg 23 kan anvendes.

3 Kvalitets- og funksjonskrav

3.1 Produktkrav tekstiler

068 Formaldehyd

Mengden av fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det ferdige stoff må ikke overstige 20 ppm. Innhold av formaldehyd skal testes i henhold til EN ISO 14184-1.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

069 Dimensjonsendringer under vask og tørring

Dimensjonsendringer etter vasking og tørking må ikke overstige:

± 2 % for gardiner og møbelstoff som er avtakbart og kan vaskes.

± 5 % for vevede produkter til dyner og puter i henhold til EN 13186 -
Specification of feather and down filled bedding materials.

± 3 % for vevde produkter i bomull og bomullsmiks.

± 2 % for vevde produkter av ullmiks og syntetiske fibre.

± 4 % for strikkevarer.

± 6 % for grovstrikk (Chunky knit).

± 5 % for trikot (Interlock).

± 7 % frottéhåndklær og finribbede produkter.

Kravet gjelder ikke for fibre eller garn, produkter som tydelig er merket »kun kjemisk rensing« eller tilsvarende (dersom produkt normalt merkes på denne måten) eller møbelstoffer som ikke kan tas av og vaskes.

Testmetode: Testene skal gjennomføres i henhold til EN ISO 6330, ISO 5077 eller tilsvarende. Følgende prosedyre skal følges ved testing: Vask tre ganger ved den temperatur, som angis på produktet med etterfølgende tørk i tørketrommel med mindre en annen tørkeprosess er angitt på produktet.

Vevede produkter til dyner og puter testes i henhold til EN 13186 - Specification of feather and down filled bedding materials.

☒ Testrapporter som viser, at kravet er oppfylt.

070 Vaskeekthet

Vaskeektheten skal være minst nivå 3-4 for fargeforandring og minst nivå 3-4 for misfarging.

Kravet gjelder ikke for produkter som tydelig er merket "kun kjemisk rensing" eller tilsvarende (for så vidt det pågjeldende produkt normalt merkes på denne måten), hvite produkter, produkter som verken er farget eller trykt eller for ikke-vaskbare møbelstoffer.

Testene skal gjennomføres i henhold til ISO 105 C06 (en enkelt vask ved den temperatur som er angitt på produktet,) eller tilsvarende.

☒ Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

071 Våtgnidning

Våtgnidning skal være minst nivå 2-3.

Kravet gjelder ikke for hvite produkter eller produkter som verken er farget eller trykt eller for gardiner.

Indigofarget denim er unntatt fra kravet på minst nivå 2-3. Indigofarget denim skal i stedet oppfylle nivå 1 for fargeherdighet mot våtgnidning. Ved bruk av unntaket skal det følge med informasjon om at de har en fargeherdighet som kan medføre at tekstilet kan smitte av farge.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

☒ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

072 Tørrgnidning

Fargeherdighet mot tørrgnidning skal være minst nivå 4.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 X 12 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke for hvite produkter, produkter som verken er farget eller trykt eller for gardiner eller tilsvarende tekstiler bestemt til boliginnredning.

Indigofarget denim er unntatt fra kravet på minst nivå 4. Indigofarget denim skal i stedet oppfylle nivå 2-3 for fargeherdighet mot tørrgnidning. Ved bruk av dette unntaket skal det følge med informasjon om at de har en fargeherdighet som kan medføre at tekstilet kan smitte av farge.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

073 Lysekthet

Lysektheten skal være minst nivå 5 for stoffer som skal brukes til møbler, gardiner eller forheng.

For alle bomullstekstiler farget med metallkompleksfargestoffer skal lysektheten være minst nivå 4.

For møbler, gardiner eller forheng tillates resultat 4, når stoffet både er lett farget (standarddybde < 1/12) og består av blandinger med mer enn 20 % ull eller andre keratinfibre eller av blandinger med mer enn 20 % lin eller andre bastfibre.

Test skal gjennomføres i henhold til EN ISO 105 B02 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke for madrassbolstre og madrassovertrekk.

- Testrapport, som viser at kravet er oppfylt.

074 Nupping

Møbelstoffer skal ha en holdbarhet mot nupping (pilling) tilsvarende nivå 4.

Test skal gjennomføres i henhold til EN ISO 12945-2 eller tilsvarende standard.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

3.2 Produktkrav skinn og lær

075 Formaldehyd

Mengden av fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det ferdige læret må ikke overstige 75 ppm.

Innhold av formaldehyd skal testes i henhold til EN ISO 17226-1 eller 2.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

076 Rivestyrke for lær

Rivestyrken skal være over 20 N. Test skal gjennomføres i henhold til ISO 3377 eller tilsvarende.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

077 Bøyningstest

Test for bøyning motstand skal klare 20 000 testrepetisjoner (20 kc) uten synlig skade. Kravet gjelder kun lær med overflatebelegging.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 5402 eller tilsvarende.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

078 Lysekthet

Lysektheten skal være minst nivå 3 for lær med overflatebehandling (finish).

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 B02 eller tilsvarende.

- Testrapport som viser, at kravet er oppfylt.

079 Slitasjetest

Slitasjen for våt- og tørrslitasje skal være minst nivå 3.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 11640 eller tilsvarende med 20 repetisjoner for våt slitasje og 50 repetisjoner for tørr slitasje. Resultatet skal avleses i henhold til ISO 105-A02 og ISO 105-A03 eller tilsvarende.

- Testrapporter som viser, at kravet er oppfylt.

3.3 Merking av produkt

080 Økologisk merking

Det er ikke tillatt å merke produkter med teksten "økologisk" med mindre produktet består av minimum 95 % økologisk fiber, skinn og/eller lær.

Med økologisk menes fiber/skinn/lær fremstilt i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende ordninger. Eksempler er: KRAV, SKAL, IFOAM, IMO, KBA, OCIA, TDA, DEMETER.

- Kopi av etikett/merkelapp og gyldig sertifikat som viser at råvaren er økologisk fremstilt i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende ordninger.

4 Etiske krav

081 Sporbarhet og dyrehold for produkter av skinn og lær

Søkeren skal ha sporbarhet på skinn og lær for følgende trinn i produksjonskjeden:

- Slakteri
- Hudforhandlere
- Garveri

- Produksjonskjeden skal beskrives og navn og telefonnummer til slakteri, hudforhandler og garveri skal oppgis.

082 Dun og fjær plukket fra levende fugler

Bruk av dun og fjær plukket fra levende fugler er forbudt.

Resirkulerte dun og fjær er unntatt fra kravet, men skal i stedet oppfylle hygienekravet i standarden EN 12935: Fjær og dun – Krav til fyllmaterialets mikrobielle renhet.

Prøvetagning skal ske i henhold til EN 1883 Fjær og dun - Udtagning med henblik på prøvning.

Kjemikalier anvendt til vask eller annen behandling av dun og fjær skal alltid oppfylle kjemikaliekravene i avsnitt 2.2 kriteriene.

- Erklæring fra leverandør av dun og fjær. Vedlegg 26 kan anvendes.
- For resirkulerte dun og fjær: Testresultat, som viser at nivået i EN 12395 oppfylles.

083 Mulesing

Mulesing er ikke tillatt.

- Erklæring fra produsent av merinoull om at mulesing ikke er anvendt. Vedlegg 27 kan anvendes.

084 Arbeidsforhold

Grunnleggende prinsipper og rettigheter for arbeidsforholdene skal være oppfylt ved produksjon av svanemerket tekstil, skinn og/eller lær.

Lisensinnehaveren skal sikre, at relevante gjeldende lover og bestemmelser følges på samtlige produksjonssteder, samt ILOs konvensjoner nedenfor, for det svanemerkede tekstil, skinn og/eller lær. Relevante lover og bestemmelser kan for eksempel omhandle sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovstiftning samt anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner.

Lisensinnehaveren skal sikre, at produksjonen av tekstil, skinn og/eller lær følger ILOs kjernekonvensjoner som omfatter:

- forbud mot barnarbeid (minstealder for adgang til sysselsetting, konvensjon 138 og forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnarbeid, konvensjon 182)
- organisasjonsfrihet (foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten, konvensjon 87)
- forbud mot diskriminering (lik lønn for arbeidere for arbeid av lik verdi, konvensjon 100 og forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke, konvensjon 111)
- forbud mot tvangsarbeid (tvangsarbeid, konvensjon 29 og avskaffelse av tvangsarbeid, konvensjon 105).

De ansatte eller arbeidsorganisasjonen skal informeres om lovens arbeidsrettigheter og bedriftens oppfølging av denne (Code of Conduct tilsvarende SA8000)

- ☒ Lisensinnehaveren skal ha rutiner som sikrer at relevante gjeldende lover og bestemmelser følges på samtlige produksjonssteder for det svanemerkede tekstil, skinn og/eller lær og rutiner som viser at det jobbes for å legge til rette for at produksjonsbedriften jobber målrettet mot å følge rettigheter basert på ILOs kjernekonvensjoner

Kravet dokumenteres gjennom et av følgende alternativer:

- SA8000 sertifisering (gyldig sertifikat) eller
- Miljømerking kan etter avtale godkjenne at kravet dokumenteres ved at produksjonsbedriften offentliggjør fx på sin hjemmeside hvordan kravene i ILOs konvensjon etterleves og kontrolleres av 3. part (gyldig sertifikat) eller annen dokumentasjon som viser at kravet er oppfylt.

Hvis produsenten er i en prosess for å bli SA8000 sertifisert kan det gis lisens under gitte forutsetninger. Siste rapport fra sertifiseringsorgan, inkludert handlingsplan med gitte tidsfrister, sendes inn til vurdering. Miljømerkingslisensen kan inndras hvis lisensinnehaver ikke lengre oppfyller kravene til SA8000 eller ikke følger de angitte tidsfrister i eventuelle handlingsplaner.

5 Kvalitets- og myndighetskrav

For å sikre at Svanens krav oppfylles skal følgende rutiner være implementert.

Hvis søkeren har et sertifisert miljøledelsessystem i henhold til ISO 14 001 eller EMAS, der følgende rutiner er implementert, er det nok at den akkrediterte revisoren dokumenterer at kravene implementeres.

085 Lover og forordninger

Lisensinnehaveren skal sikre at relevante gjeldende lover og bestemmelser følges på samtlige produksjonssteder for det svanemerkede produktet, eksempelvis for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner.

☒ Underskrevet søknadsskjema.

086 Ansvarlig for Svanen

Bedriften skal ha en person på som har ansvar for at Svanens krav oppfylles, en markedsføringsansvarlig og en økonomiansvarlig samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

☒ Organisasjonsstruktur som viser ansvarlige for ovenstående.

087 Dokumentasjon

Lisensinnehaveren skal beholde en kopi av dokumentasjonen som er sendt inn i forbindelse med søknaden eller opprettholde tilsvarende informasjon i Svanens elektroniske system.

🔍 Kontrolleres på stedet ved behov.

088 Planlagte endringer

Planlagte produkt- og markedsmessige endringer som påvirker Svanens krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

☒ Rutiner som viser, hvordan planlagte produkt- og markedsmessige endringer håndteres.

089 Uforutsette avvik

Uforutsette avvik som påvirker Svanens krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

☒ Rutiner som viser, hvordan uforutsette avvik håndteres.

090 Sporbarhet

Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på det svanemerkede tekstilet, skinn og/eller læret i produksjonen.

☒ Beskrivelse/rutiner over, hvordan kravet oppfylles.

091 Retursystem

Den nordiske kriteriegruppen besluttet den 9. oktober 2017 å ta bort dette kravet.

092 Årlig oppfølging

Hvert år skal miljøkravene følges opp etter en sjekklister fra Nordisk Miljømerking. Sjekklister skal undertegnes av den som er ansvarlig for Svanelisensen og deretter sendes til Nordisk Miljømerking.

Regler for Svanemerking av produkter

Når Svanemerket brukes på et produkt, må produktets lisensnummer også fremkomme.

Mer informasjon om regler, avgifter og grafiske retningslinjer finnes på www.svanemerket.no/regelverk/

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at lisensinnehaveren oppfyller Svanens krav også etter at lisens er bevilget. Det kan fx skje gjennom besøk på stedet eller ved stikkprøvekontroll.

Viser det seg at produktet ikke oppfyller kravene kan lisensen inndras.

Stikkprøver kan også tas i butikken og analyseres av et upartisk laboratorium. Oppfylles ikke kravene kan Nordisk Miljømerking kreve at lisensinnehaveren betaler analysekostnadene.

Kriterienes versjonshistorikk

Nordisk Miljømerking fastsatte kriteriene for tekstiler, skinn og lær den 12. desember 2012 og de gjelder til og med 31. desember 2016.

Nordisk kriteriegruppe godkente den 4. februar 2015 at lindre kravnivået i O23 for tungmetaller i detaljer på tekstilet. Den 17. november 2014 besluttet Foreningens styre å ta bort M8 Markedsføring. Den nye versjonen heter 4.1.

Nordisk kriteriegruppe godkjente den 17. mars 2015 å justere kravtekst O31 for farger, fargestoffer og pigmenter. Den nye versjonen heter 4.2.

Nordisk kriteriegruppe godkjente den 8. januar 2016 å justere kravtekst O71 og O72 for indigofarget denim og forlenge versjonen med 24 måneder til 31. desember 2018. Den nye versjonen heter 4.3.

Nordisk Lisensieringsgruppe godkjente den 3. mars 2016 å justere kravtekst O3 for glufosinat. Den nye versjonen heter 4.4.

Nordisk kriteriegruppe godkjente den 3. oktober 2016 å justere kravtekst O35 for bruk av metallkompleksfarger for flere fibertyper. Den nye versjonen heter 4.5.

Nordisk kriteriegruppe godkjente den 30. november 2016 å justere kravtekst O35 for bruk av metallkompleksfarger for bomull. Den nye versjonen heter 4.6.

Nordisk kriteriegruppe godkjente den 8. mars 2017 å sette inn Svanens nye skogkrav som et alternativ til dagens skogkrav. Den nye versjonen heter 4.7.

Den 9. oktober 2017 besluttet den nordiske kriteriegruppen å ta bort O91 Retursystem. Den 16. november 2017 besluttet den nordiske kriteriegruppen å forlenge kriteriene med 24 måneder til 31. desember 2020. Den nye versjonen heter 4.8.

Den 5. desember 2018 besluttet Nordisk Miljømerking å justere bagatelgrenser i krav O2 samt justere krav O82 for resirkulert fjær og dun. Den nye versjonen heter 4.9.

Den 14. mai 2019 besluttet Nordisk Miljømerking å justere krav O69 for dimensjonsendring for vevede produkter til dyner og puter. Den nye versjonen heter 4.10.

Den 12. november 2019 besluttet Nordisk Miljømerking å justere krav O2 for metal i belter. Den nye versjonen heter 4.11.

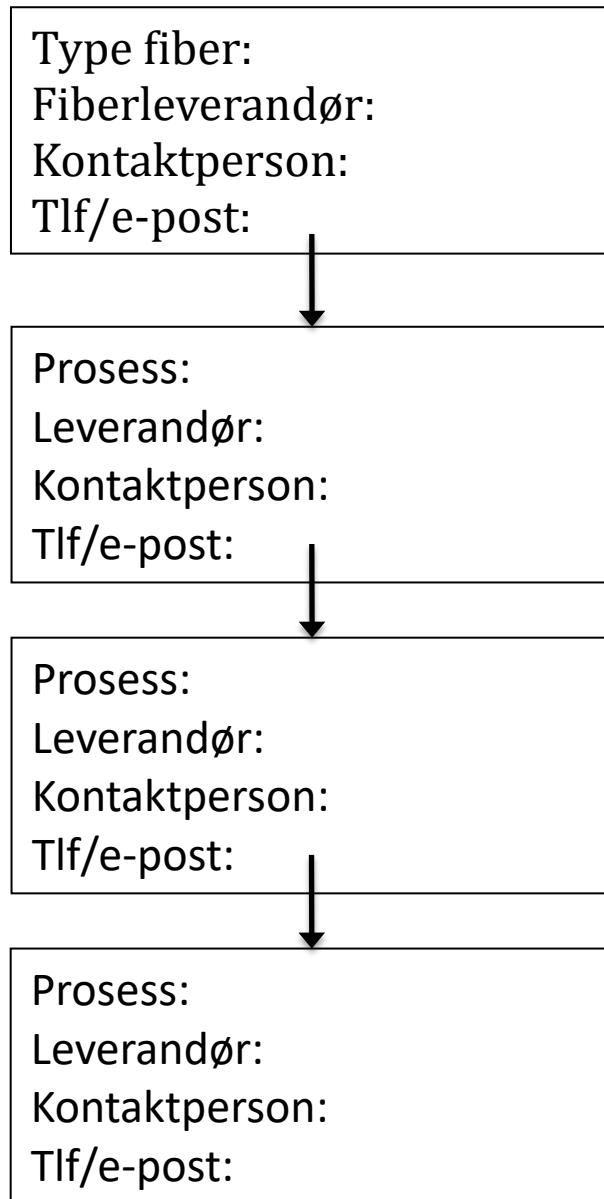
Den 3. desember 2019 besluttet Nordisk Miljømerking å forlenge kriteriene med 12 måneder til 31. desember 2021. Den nye versjonen heter 4.12.

Nye kriterier

I fremtidige kriterier vil det være aktuelt å se på blant annet:

- Økologisk bomull og økologisk produksjon av andre naturfibre
- Genmodifiserte råvarer
- Vurdere dagens krav til produksjon av fibre og utvide med andre fibertyper som silke, biopolymerer og syntetiske fibre
- Vurdere kravene til energiforbruk og vannforbruk og utslipp ved våtbehandling av fiber, skinn og lær
- Flammehemmere
- Antimon i polyester

Vedlegg 1 Flytskjema

Med prosess menes for eksempel spinning, veving, farging, trykking, etterbehandling, garving.

Vedlegg 2 Beskrivelse og sammensetning av produkt

Produkt: _____

Totalvekt i kg: _____

Produsent: _____

Kontaktperson hos produsent: _____

02. Beskrivelse og sammensetning av produkt

Nedenfor gis en oversikt over:

- Alle leverandører for produkter som inngår i produktet.
- Beskrivelse av de ulike materialene som inngår i produktet (for eksempel belegg, membran, laminat, glidelås, knapper, refleks, fyll og stoppmaterialer og så videre).
- Mengder i kg samt vekt %. Total vekt for produkt det søkes lisens for gis innledningsvis i dette skjema.

Nordisk miljømerking aksepterer også komplette regneark eller liknende fra produsent dersom alle nødvendige opplysninger inngår.

Tabell 1. Oversikt over leverandører, hvor i produktet materialet inngår samt mengder og sammensetning i produktet.

Leverandør	Type material/produkt	Vekt i kg	Vektprosent
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Vedlegg 3 Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose

Fylles i av søker.

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av bomull erklærer:

O3. Hvor stor andel av bomullen som brukes til produksjon av svanemerket tekstil er økologisk dyrket¹ eller i overgang til økologisk dyrking? % : _____

Vurdering & verifisering: Gyldig sertifikat som viser at bomullen er økologisk dyrket.

Vedlegg: _____

¹ Med økologisk menes bomull dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 834/2007 av 28. juni 2007 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller produkter fremstilt på samme måte og under liknende kontrollordninger. Eksempler er: KRAV, IFOAM, KBA, OCIA, TDA, DEMETER

O3. Oppfyller den resterende delen av bomullen minst kravene beskrevet for konvensjonell bomull²?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Testrapporter som viser, at kravet er oppfylt eller bekreftelse fra bøndene om at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen bomull som dette gjelder.

Vedlegg: _____

² Konvensjonell dyrket bomull får inneholde maksimum 0,05 ppm av hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorisykloheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilat, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat og glyfosat. Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbehandling, på hvert parti bomull som mottas, etter testmetodene gitt i vedlegg 29. Dersom det kan dokumenteres sporbarhet på bomullen tilbake til den enkelte bonde på minst 75 % av den anvendte bomullen, og disse kan bekrefte at stoffene nevnt over ikke er anvendt ved dyrkingen av bomull, er det ikke nødvendig å sende inn testrapporter.

O27. Er det tilsatt³ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

³ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen.

Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Søkers signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 4 Lin, bambus og andre bastfiber

Fylles i av produsent av lin, bambus eller andre bastfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av lin, bambus eller andre bastfibre erklærer:

04. Er alle pesticider som brukes i fiberproduksjonen tillatt anvendt i EU forordning 1107/2009?

Ja Nei

04. Er avløpsvannet fra vannrøytingen rensert så det kjemiske oksygenforbruket (COD) eller den totale mengden organisk karbon (TOC) reduseres med minst 75 % for hampfiber og minst 95 % for lin- og andre bastfibre?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29. Måling av PCOD eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist. Vedlegg testrapport fra produsent av lin/bastfibre som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 5 Ull og andre keratinfiber

Fylles i av produsent av ull eller andre keratinfiber.

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av ull eller andre keratinfiber erklærer:

05. Hvor stort er det totale inneholder av følgende stoffer: γ -heksaklorsykloheksan (lindan), α -heksaklorsykloheksan, β -heksaklorsykloheksan, δ -heksaklorsykloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin?

PPM: _____

05. Hvor stort er det totale innholdet av følgende stoffer: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, diflubenzuron og triflumuron?

PPM: _____

Vurdering & verifisering: Analysen skal gjøres på råull før våtbehandling for hvert parti ull som mottas. Testene skal være i henhold til IWTO Draft Test Method 59 eller tilsvarende. *

Vedlegg: _____<

* Kravet fjelder ikke dersom ket kan dokumenteres hvilke bønder som har produsert minst 75 vektprosent av uller eller keratinfibrene, og at bøndene kan bekrefte at stoffene nevnt i kravet ikke er brukt på de aktuelle områder eller dyr. Kravet gjelder heller ikke dersom ullen er økologisk sergifisert. For definisjon av ølpöpgosl. se O3.

027. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og hvilken mengde? _____

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 6 Akrylfiber

Fylles i av produsent av akrylfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av akrylfiber erklærer:

07. Er restene av akrylnitril i råfiber fra fiberfremstillingsanlegget mindre enn 1,5 mg/kg?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Mengden akrylnitril skal måles med følgende analysemetode: Ekstraksjon med kokende vann og kvantifisering med kapillær gassvæskrokromatografi. Analyserapport fra produsent av akryl som viser at kravet er oppfylt skal vedlegges.

Vedlegg: _____

07. Er utslipp av akrylnitril til luft (under polymeriseringen og frem til den spinneklare oppløsningen) mindre enn 1 g/kg produsert fiber, uttrykt som årsgjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: For utslipp til luft skal søkeren legge ved dokumentasjon og/eller testrapporter, samt gi en bekreftelse på at kravet er overholdt.

Vedlegg: _____

07. Er N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) brukt ved fremstilling av akrylfibrene?

Ja Nei

027. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Er fiberen innfarget?
Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Ja Nei

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 7 Elastan

Fylles i av produsent av elastan.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av elastan erklærer:

08. Anvendes organiske tinnforbindelser i produksjonen av elastan? Ja Nei

Hvis ja, angi årlig mengde? _____

08. Er utslipp til luft av aromatiske diisocyanater under polymerisering og spinning mindre enn 5 mg/kg produsert fiber uttrykt som årgjennomsnitt? Ja Nei

Vurdering & verifisering: Detaljert informasjon og/eller analyserapporter fra produsent av elastan som viser, at kravet oppfylles. Vedlegg: _____

08. Er N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) brukt ved fremstilling av elastan? Ja Nei

Hvis ja, angi årlig mengde? _____

027. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Er fiberen innfarget? Ja Nei

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 8 Polyamidfiber

Fylles i av produsent av polyamidfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polyamidfiber erklærer:

09. Er utslipp av nitrogendioksid (N₂O) til luft fra monomerfremstilling mindre enn 10 g/kg fremstilt polyamid 6-fibre og 50 g/kg fremstilt polyamid 6.6-fibre uttrykt som årsgjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Vedlegg detaljert informasjon og/eller testrapport fra produsent av polyamid som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

027. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

¹Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Er fiberen innfarget?

Ja Nei

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 9 Polyesterfiber

Fylles i av produsent av polyesterfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polyesterfiber erklærer:

O10. Overstiger mengden antimon i polyesterfiber målt som gjennomsnittsverdi på årsbasis 260 ppm?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Antimon skal testes ved følgende metode: direkte bestemmelse med atomabsorpsjonsspektrometri. Testen skal utføres på råfiber innen våtbehandling. Vedlegg testrapport.

Vedlegg: _____

O10. Overstiger utslipp av VOC ved polymerisering og fiberproduksjon, målt på de prosesstrinn der det forekommer, inkludert diffuse utslipp, 1,2 g/kg produsert polyester masse uttrykt som årgjennomsnitt?

Ja Nei

VOC er definert som organiske forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller over ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under betingelsene ved bruk.

Vurdering & verifisering: For utslipp av VOC skal det sendes inn detaljert informasjon og/eller testrapport.

Vedlegg: _____

O27. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriellvirkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

Er fiberen innfarget?

Ja Nei

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 10 Polypropylenfiber

Fylles i av produsent av polypropylenfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polypropylenfiber erklærer:

011. Anvendes blybasert pigment ved fiberproduksjonen?

Ja Nei

Hvis ja, angi årlig mengde: _____

027. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Er fiberen innfarget?

Ja Nei

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 11 Regenererte cellulosefibrer

Fylles i av produsent av regenererte cellulosefibrer.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av regenererte cellulosefibrer erklærer:

O12. Brukes klorgass ved bleking av cellulosemasse eller cellulosefibre?

Ja Nei

Hvis ja, angi årlig brukt mengde? _____

O13. Er utslipp av svovel til luft < 120 g S/kg filamentfibre og < 30 g/kg for stapelfibre, uttrykt som årlig gjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av regenererte cellulosefibrer som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

O14. Er utslipp av sink til vann < 0,3 g Zn/kg regenerert cellulose uttrykt som årlig gjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av regenerert cellulose som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

O15. Inneholder avløpsvannet fra anlegg som fremstiller cuprofibrer < 0,1 ppm kopper, uttrykt som årlig gjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av cuprofibrer som viser, at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

O27. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

Hvis ja, hvilken type biocid og hvilken mengde? _____

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

Er fiberen innfarget?
Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Ja Nei

Fiberprodusentens signatur:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 12a Sporbarhet råvarer

Navn på råvare (latinsk og nordisk navn)	Geografisk opprinnelse (land, delstat, kommune/provins)	Leverandør

Produsent av regenerert cellulose skal beskrive, hvordan krav O16 om sporbarhet sikres.

Prosedyren skal inneholde en oppdatert liste over alle leverandører av råvarer, som brukes til produksjon av det miljømerkede produktet.

Rutiner eller avtaler med underleverandører kan sendes inn.

Beskrivelse av rutine:

Dato og sted	Produsentens navn
Kontaktperson/blokkbokstaver	Telefon
Signatur	E-post

Vedlegg 12b Reviderede krav til regenererte cellulosefibre

Alternativt krav O16 Sporbarhed og certificeret råvare

Alle 4 punkter i kravet skal efterleves.

1. Forbudte træarter

Træarter listet på Svanens liste over forbudte træarter må ikke anvendes i de regenererte cellulosefibre/massen.

Listen over forbudte træarter findes på hjemmesiden: www.nordicocolabel.org/wood/

Kravet omfatter kun virgine træarter og således ikke træarter defineret som genvundet materiale*.

2. Angiv træarter

Producenten af regenererte fibre eller producenten af dissolvingmassen skal opgive navn (artsnavn) for de træåvarer, som benyttes i produktionen.

3. Sporbarhedscertificering

Producenten af regenererte fibre eller producenten af dissolvingmassen skal være sporbarhedscertificeret i henhold til enten FSC eller PEFC.

4. Certificeret råvare

Årligt skal:

- Mindst 50 % af træåvarerne, som benyttes som cellulosefibre/ i dissolvingmassen skal være certificeret som bæredygtigt skovbrug efter FSC eller PEFC. Den resterende andel af træåvarerne skal være omfattet af FSC/PEFCs kontrolordning (FSC Controlled Wood/PEFC Controlled Sources)

eller

- Mindst 75 % af regenererte fibre i dissolvingmassen skal være genvundet materiale*

eller

-en kombination af certificeret træåvare og genvundet materiale beregnet ud fra følgende formel:

Krav til andel fiberråvare fra certificeret skovbrug i massen (Y):

$$Y (\%) \geq 50 - 0,67 x$$

hvor x = andel genvundet materiale.

Kravet skal dokumenteres som indkøbt træ/fibre på årsbasis (volumen eller vægt) af producent af regenererte fibre eller produsenten af dissolvingmassen.

Hvis flere masser blandes, skal certificeringsprocenten opfyldes for den færdige masse, som anvendes.

* *Genvundet materialet er her defineret som pre-konsument og post-konsument, jf. definitionen i ISO 14021*

Pre-konsumer materiale: Materiale omdirigeret fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Udelukket, er genbrug af materialer, såsom omarbejdede materialer (rework), genformalet eller skrot produceret ved en proces, og som kan genvindes inden for den samme proces, der genererede det.

Post-konsumer materiale: Materiale fra husholdninger eller af kommercielle, industrielle og institutionelle faciliteter i deres rolle som slutbrugere af produktet, som ikke længere kan anvendes til det påtænkte formål. Dette inkluderer afkast af materiale fra distributionskæden.

Nordisk Miljømærkning regner fx biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødder mm) som genvundet materiale.

- Erklæring fra producent af fiberråvaren i regenererte fibre eller producenten af dissolvingmassen om, at kravet til træarter, som ikke må anvendes, er opfyldt. Bilag 12d kan anvendes.
- Navn (på latin og et nordisk sprog), for de træåvarer som anvendes. Bilag 12a kan anvendes.
- Producent af fiberråvaren i regenerede fibre eller producenten af dissolvingmassen skal vise gyldigt sporbarhedscertifikat i henhold til FSC eller PEFC som omfatter træåvarer og genvundet materiale, som anvendes i massen.
- Dokumentation fra producent af masse, som viser indkøbt mængde certificeret træåvare, fx. en Excel fil med information om leverancer af certificeret træåvare som erklæres i bilag 12c. De indkøbte mængder skal understøttes af faktura eller følgeseddel (papir eller via E-fakturering). Andelen af certificeret fiber skal opdateres og rapporteres årligt under licensens gyldighedstid.

Vedlegg 12c Regenererte cellulosefibre/ dissolvingmasser

Råvarens navn:
Producent/leverandør af regenererte cellulosefibre/dissolvingmassen:

Indeholder regenererte cellulosefibre/dissolvingmassen mindst 75 vægt %
genvundet materiale? Ja Nej

Hvis regenererte cellulosefibre/dissolvingmassen indeholder mindre end 75 vægt %
genvunden materiale* angiv da, hvor meget: _____

Indeholder regenererte cellulosefibre/dissolvingmassen mindst 50 vægt %
certificerede træfibre? Ja Nej

Hvis regenererte cellulosefibre/dissolvingmassen indeholder mindre end 50 vægt %
certificerede træfiber angiv da, hvor meget: _____

* Genvundet materiale defineres i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:

"Pre-consumer" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som forarbejdes eller knuses igen, eller affald, der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

Nordisk Miljømærkning regner fx biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødder mm) som genvundet materiale.

Underskrift af producent/leverandør av regenererte
cellulosefibre/dissolvingmassen:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Vedlegg 12d Erklæring for trærarter, som ikke må anvendes i regenererte cellulose

Producent af masse:
Produktgruppe/type:
Angiv versionsnummer og dato for den liste over forbudte trærarter som er anvendt:

Det erklæres hermed, at trærarter listet på listen over forbudte trærarter (Nordic Ecolabelling - Prohibited Wood) ikke anvendes i det Svanemærkede produkt.

Listen over forbudte trærarter findes på hjemmesiden: www.nordic-ecolabel.org/wood/

Nordisk Miljømærkning kan efterspørge mere information ved tvivl om specifikke trærarter.

Kravet og denne erklæring omfatter kun virgine trærarter og således ikke trærarter defineret som genvundet materiale*.

* Genvundet materiale defineres i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:

"Pre-consumer" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som forarbejdes eller knuses igen, eller affald, der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

Nordisk Miljømærkning regner fx biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødder mm) som genvundet materiale.

Ansøgers/producentens/leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon og e-mail:

Vedlegg 13 Fyll og stoppmaterialer

Fylles i av produsent av fyll og/eller stoppmaterialer.

Navn og beskrivelse av type stoppmaterial: _____

Produsent/ importør: _____

O17. Skal oppfylle relevante krav for relevant tekstilfibre O3-O16.

Vedlegg: _____

O19. Benyttes fargestoffer i produktet?

Ja Nei

Hvis ja: Kravene i kapittel 2.4.2 skal oppfylles.

Benyttes fargestoffene kun til å skille mellom ulike kvaliteter innenfor samme type stoppmaterialet?

Ja Nei

Benyttes metallkompleksfarger?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi hvilke fargestoffer som er benyttet.

Navn:

CAS nr:

_____
_____

O20. Gjenvinnes 90 % av alt produksjonsspill?

Ja Nei

Beskriv hvordan produksjonsavfall gjenvinnes.

_____
_____
_____
_____

O22. Brukes noe av følgende kjemikalier som blåsemiddel?

• CFC	☐ Ja	☐ Nei
• HCFC	☐ Ja	☐ Nei
• HFC	☐ Ja	☐ Nei
• Metylenklorid	☐ Ja	☐ Nei
• Andre halogenerte organiske forbindelser	☐ Ja	☐ Nei

Beskriv ekspansjonsprosessen: _____

Foregår isocyanatbruken i lukket prosess, brukes foreskrevet verneutstyr ved isocyanatbruk og etterfølges myndighetskravene om bruk av isocyanater?

Ja Nei

Hvis nei, presiser

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ fyll- eller stoppmaterialet?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja Nei
- Linære alkylbensensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DSDMAC),
dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC),
di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Ja Nei
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og
dietyltriampinetaacetat (DTPA) Ja Nei
- Ftalater² Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA
(perflouroktansyre og salter/estrer av denne),
PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser
av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. Ja Nei

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

O27. Er det tilsatt³ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

³ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som orurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

O29. Er overflateaktive stoffer i vaskemidler og bløtgjøringsmidler/tøymyknere ved hvert våtbehandlingsanlegg fullstendig aerobt nedbrytbare?

Ja Nei

Er 95 vektprosent av andre bløtgjøringsmidler/tøymyknere, kompleksdannere og vaskemidler ved hvert våtbehandlingsanlegg tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i rensningsanlegg?

Ja Nei

Liste over anvendte produkter, sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) og testrapport i henhold til testmetodene angitt i vedlegg 4 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 skal vedlegges.

Produsentens eller råvareprodusentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 14 Tilsetninger til fyll- og stoppmaterialer

Fylles i av den som produserer tilsetningen (kjemikalieprodusent).

Type av tilsetning til fyll eller stoppmateriale: _____

Produsent av det kjemiske produkt eller leverandør av kjemisk råvare :

O18. Tilsettes¹ fyll- eller stoppmaterialet noen av følgende forbindelser/stoffer:

- Halogenerte organiske forbindelser generelt, for eksempel PVC, klorparafiner, -fluorforbindelser, -flammehemmere og -blekekjemikalier? Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre ogsalter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv. Ja Nei
- Ftalater²? Ja Nei
- Aziridin og/eller polyaziridin? Ja Nei
- Kreftfremkallende-, mutagene- og reproduksjonsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2 i henhold til 67/548/EF)? Ja Nei
- Alkylfenoler, alkylfenoletoksylder eller andre alkylfenolederivater? Ja Nei

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt produktet/råvaren:

- Lineære alkylbensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Ja Nei
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) Ja Nei

O27. Er det tilsatt og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriellvirkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

* Gjelder også ved transport og lagring av produkter og halvfabrikat

Kjemikalieleverandørens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 15 Andre materialer

Fylles i av produsent av detaljene.

Type av material (fx glidelås, refleks og knapper, ikke-tekstile detaljer) og bruksområde: _____

_____

Produsent av materialet:

_____

O23. Inneholder materialet bly, kadmium og/eller nikkel? Ja Nei

Vurdering & verifisering: Innhold skal testes i henhold til metodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS for bly og kadmium. For nikkel i henhold til EN 12472 eller EN 1811. Vedlegg testrapport eller sertifikat for GOTS eller Øko-Tex 100 som viser innhold i ppm.

Vedlegg: _____

O23. Inneholder materialet ftalater?

Ja Nei

Kun relevant for plastdeler.

Produsentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 16 Generelle kjemikaliekrav

Fylles i av kjemikalieleverandør.

Det kjemiske produktets navn og bruksområde: _____

_____

Produsent av det kjemiske produkt:

_____

O25. Inneholder produktet stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste?

Ja Nei

Link til Reachs kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ produktet/råvaren:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja Nei
- Lineære alkylbensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), Ja Nei
dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC),
di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC)
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og Ja Nei
dietylentriaminpentaacetat (DTPA)
- Ftalater² Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som Ja Nei
PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne),
PFOS (perflourokylsulfonat og forbindelser
av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

Hjelpkemikalier for spinning of veving:

O39. Er andelen PAH (polysykliske aromatiske hydrokarboner) i mineraloljeandelen av hjelpkemikaliene mindre enn 3 vektprosent?

Ja Nei

Kjemikalieleverandørens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 17 Garn, metervare og tekstil

Fylles i av produsent av garn eller metervare.

Navn på garn, metervare eller tekstil og bruksområde: _____

_____

Produsent av garn, metervare eller tekstil:

_____

O27. Er det tilsatt¹ og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

Ja Nei

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

O28. Anvendes klorholdige stoffer som blekemiddel til garn, metervare eller ferdigvarer eller til etterbehandling av ull mot filting?

Ja Nei

O30. Er garn og metervarer behandlet med ceriumforbindelser for vektøkning?

Ja Nei

O67. Er klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser anvendt i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata (garn, metervare eller sluttprodukt)?

Ja Nei

Produsentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 18 Farger og pigment – fargerier

Fylles ut av fargeriet.

Navn på fargerier: _____

Hvilken prosess skjer her: _____

O31. Er farger/fargestoffer/pigmenter klassifisert i henhold til tabellen nedenfor?

Ja Nei

(Kun **disperse** fargestoffer må oppfylle kravet om allergi klassifisering (H334 (R42) eller H317 (R43))

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vekt %:

_____

_____

Er farger/fargestoffer/pigmenter disperse? Ja Nei

Hvis ikke, er farger/fargestoffer/pigmenter ikke-støvende formuleringer?
 Ja Nei

samt

Hvis ikke, anvendes farger ved automatisk dosering i fargerier og trykkerier?
 Ja Nei

Klassifisering av kjemiske produkter

Unntak fra klassifiseringen nedenfor kan forekomme i det enkelte krav.

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/eller spesifikk organisk toksisk-enkelt
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61. Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361
Allergi-fremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317

O31. Anvendes noen av følgende fargestoffer? Ja Nei

C.I. Basic Red 9, C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124, C.I. Acid Red 26, C.I. Basic Violet 14, C.I. Disperse Orange 1,3,11,37,76,149, C.I. Direct Black 38, C.I. Direct Blue 6, C.I. Direct Red 28, C.I. Disperse Yellow 1,3,9,23,39,49, C.I. Disperse Brown 1, C.I. Disperse Red 1, 11, 17

O34. Brukes krombeising? Ja Nei

O35. Brukes metallkompleksfargestoffer ved farging? Ja Nei

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vekt %:

Hvis ja, etterleves nedenstående krav ved bruk af metallkompleksfarger? Ja Nei

Metallkompleksfargestoffer basert på kobber, krom eller nikkel er kun tillatt ved farging av ullfibre, polyamidfibre, blandinger af ull og/eller polyamid med regenererte cellulosefibre.

Utslipp til vann etter rensing får ikke overstige 5 mg/kg fiber for Cu, 5 mg/kg fiber for Ni og 3 mg/kg fiber for Cr.

Vedlegg testrapport for utslipp av tungmetaller i henhold til ISO 17294-2 eller tilsvarende metoder.

For bomull er kun metallkompleksfargestoffer basert på kobber tillatt, og kun hvis følgende er oppfylt:

- Metallkompleksfargestoffet er et polyfunksjonelt (bifunctional) reaktivt metallkompleksfargestoff.
- Fikseringsgraden (veiledende angitt av produsenten av fargestoff) er minimum 80 %.
- Kobber må være maksimalt 5 vekt % av metallkompleksfargestoffet.

Underskrift fra fargeriet:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 19 Farger og pigment - fargeprodusent

Fylles i av fargeprodusenten.

Navn på farger/pigmenter og bruksområde: _____

Produsent/leverandør av farge/pigment: _____

O25. Inneholder produktene stoffer som til enhver tid er oppført på

Reachs kandidatliste?

Ja

Nei

link til Reachs kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ produktet/råvaren:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja Nei
- Lineære alkylbensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DSDMAC), Ja Nei
dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC),
di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC)
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og Ja Nei
dietylentriaminpentaacetat (DTPA)
- Ftalater² Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som Ja Nei
PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne),
PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser
av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater so er oppført på Reach vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

O32. Overstiger urenheter i fargestoff med fiberaffinitet følgende verdier:

- g 100 ppm Ja Nei
- As 50 ppm Ja Nei
- Ba 100 ppm Ja Nei
- Cd 20 ppm Ja Nei

- Co 500 ppm Ja Nei
- Cr 100 ppm Ja Nei
- Cu 250 ppm Ja Nei
- Fe 2500 ppm Ja Nei
- Hg 4 ppm Ja Nei
- Mn 1000 ppm Ja Nei
- Ni 200 ppm Ja Nei
- Pb 100 ppm Ja Nei
- Se 20 ppm Ja Nei
- Sb 50 ppm Ja Nei
- Sn 250 ppm Ja Nei
- Zn 1500 ppm Ja Nei

033. Overstiger urenheter i pigmenter³ uten fiberaffinitet følgende verdier:

- As 50 ppm Ja Nei
- Ba 100 ppm Ja Nei
- Cd 50 ppm Ja Nei
- Cr 100 ppm Ja Nei
- Hg 25 ppm Ja Nei
- Pb 100 ppm Ja Nei
- Se 100 ppm Ja Nei
- Sb 250 ppm Ja Nei
- Zn 1000 ppm Ja Nei

³ Pigmenter defineres som uoppløselige fargestoff uten fiberaffinitet

035. Er fargestoffet et metallkompleksfargestoff? Ja Nei

Hvis ja, hvilke metaller er det basert på? _____

Kan metallkompleksfargestoffet anvendes til bomull? Ja Nei

Hvis ja:

- Er det et et polyfunksjonelt (bifunctional) reaktivt metallkompleksfargestoff? Ja Nei
- Angiv vekt % av kobber i metallkompleksfargestoffet til bomull: _____
- Angiv veiledende fikseringsgrad for metallkompleksfargestoffet til bomull: _____

036. Anvendes azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer, angitt i tabell 2?

Ja Nei

Eventuelt testrapport, vedlegg: _____

Tabell 2. Azofargestoffer

4-aminodiphenyl	3,3'-di methyl-4,4'-diaminidophenylmethan
Benzidin	p-cresidine
4-chlor-o-toluidin	4,4'-oxydianiline
2-naphthylamin	4,4'-thiodianiline
o-amino-azotoluen	o-toluidine
2-amino-4-nitrotoluen	2,4-diaminotoluene
p-chloranilin	2,4,5-trimethylaniline
2,4-diaminoanisol	4-aminoazobenzene
4,4'-diaminodiphenylmethan	o-anisidine
3,3'-dichlorbenzidin	2,4-Xylidine
3,3'-dimethoxybenzidin	2,6-Xylidine
3,3'-dimethylbenzidin	

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vekprosent:

Fargeprodusentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 20 Garveri

Fylles i av garveriet.

Navn på garveri: _____

Hvilke produkter behandles her, navn og bruksområde: _____

O41. Inneholder kjemikaliene som brukes i garvingsprosessen stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste?

Link til Reachs kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

O42. Finnes krom (VI) i ferdigbehandlet skinn og lær? Ja Nei

Vurdering og verifisering: Innhold av krom skal testes i henhold til EN ISO 17075:2007 (deteksjonsgrense 3 ppm) eller tilsvarende. Vedlegg testrapport fra garveriet.

Vedlegg: _____

O43. Finnes kadmium eller bly i ferdigbehandlet skinn og lær?

Ja Nei

Vurdering og verifisering: Innhold av kadmium og bly skal testes i henhold til testmetodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 10 ppm). Vedlegg testrapport fra garveriet.

Vedlegg: _____

O44. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ skinnen eller læret:

- Alkylfenoler, alkylfenoletoksyler eller andre alkylfenolderivat²? Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som Ja Nei
PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne),
PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne),
PTFE (polytetrafloureten) osv.

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Alkylfenolderivatet defineres som stoffer som avspalter fra alkylfenoler ved nedbrytning

O45. Anvendes fargestoffer og pigment i skinnen eller læret? Ja Nei

Hvis ja: Fyll ut skjema for fargestoffer og pigment – Skinn og lær, vedlegg 25

046. Angi hvilke biocider som benyttes i produksjonen/garvningen. Biocidene skal følge biociddirektivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

---

047. Anvendes halogenerte organiske stoffer i behandlingen av skinn og lær?

Ja Nei

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr. og mengde i vekt %:

---

061. Inneholder avløpsvannet fra garverier mindre enn 1 mg totalt krom per liter vann?

Ja Nei

Vurdering og verifisering: Innhold av totalt krom skal testes i henhold til ISO 9174, EN 1233, EN ISO 11885 for krom eller tilsvarende. Testrapport fra garveriet skal vedlegges.

Vedlegg: _____

062. Overstiger det kjemiske oksygenforbruket (COD) i avløpsvannet til resipient 10 kg/tonn våt-saltet råvare (råhud eller skinn) uttrykt som årgjennomsnitt?

Ja Nei

Vurdering og verifisering: Innhold av COD skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist. Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt skal vedlegges.

Vedlegg: _____

Underskrift fra garveriet:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 21 Etterbehandling

Fylles i av etterbehandler.

Type av etterbehandling: _____

Navn på bedrift som utfører etterbehandling:

_____

048. Anvendes etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vekt % stoffer som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikosekningene i henhold til tabellen nedenfor? Ja Nei

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreft-fremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

* Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.

Vær oppmerksom på, at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

049. Anvendes nanopartikler/nanomaterialer¹ ved etterbehandling? Ja Nei

¹ Definisjonen av nanomaterialer følger EU kommisjonens definisjon av nanomaterialer fra 18 oktober 2011, med unntak av at grensen for partikkelstørrelsesfordelingen er redusert til 1 %: Nanomateriale: "et naturlig, tilfeldig oppstått eller fremstillet materiale, der består av partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor minst 1 % av partiklene i den antallsmessige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensjoner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm".

O54. Inneholder trykkpasta mindre enn 5 % flyktige organiske forbindelser (VOC²)?
 Ja Nei

Må dokumenteres med relevant informasjon.

Vedlegg: _____

² VOC defineres som forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller høyere ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under anvendelsesforholdene

O56. Inneholder trykkpasta som anvendes ved plastisolbasert trykk halogenerte polymerer og/eller ftalater?
 Ja Nei

Etterbehandlerens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 22 Belegning, laminat og membran

Fylles i av produsent av belegning, laminat og membran etc.

Type av belegning og bruksområde:

Produsent av materialet:

O25. Inneholder produktene stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste?
 Ja Nei

Link til Reachs kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ produktet/råvaren:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja Nei
- Lineære alkylbensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DSDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Ja Nei
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) Ja Nei
- Ftalater² Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv. Ja Nei

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

O51. Belegninger, laminater eller membraner:

- Inneholder produktet PVC? Ja Nei
- Inneholder produktet flourerte organiske forbindelser? Ja Nei

O52. Er belegninger, laminat og membran fremstilt med bruk av bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler som er eller kan bli klassifisert i henhold til risikosekninger i tabellen nedenfor? Ja Nei

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

* Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EF med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 5.

Vær oppmerksom på at det er produsenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

O53. Er utslipp av VOC til luft ved belegnings- eller laminatprosessen < 10g C/kg?

Ja Nei

Vurdering & verifisering: Skal bekreftes med testrapport som viser at kravet er oppfylt. Angi gjerne årlig utslipp i vedlegg.

Vedlegg: _____

Er membran/belegning/laminat innfarget?
Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Ja Nei

Produsentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 23 Øvrige krav

Fylles i av søker.

Type av produkt og bruksområde: _____

_____

Produsent av produktet:

_____

055. Anvendes salter av tungmetaller eller formaldehyd til fargeuttrekning eller depigmentering? Ja Nei

057. Anvendes løsemidler ved silikonbehandling? Ja Nei

Hvis ja, hvordan beskyttes arbeidstakerne? _____

_____

Vurdering og verifisering: Opplysning om den anvendte metoden for silikonbehandling, og dokumentasjon om at arbeidstakerne er beskyttet hvis løsemidler anvendes. Vedlegg: _____

058. Anvendes oktametylsyklotetrasiloksan, D4, (CAS 556-67-2) og/eller dekametylsyklpentasiloksan, D5, (CAS 541-02-6) i kjemiske produkter som anvendes ved etterbehandling.

Ja Nei

D4 og D5 som inngår som forurensning* er unntatt dette kravet.

* Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg) i sluttproduktet, men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

067. Er klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser anvendt i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata (garn, metervara eller sluttprodukt)?

Ja Nei

Søkers underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 24 Lim

Fylles i av produsent av lim.

Type av lim og bruksområde: _____

_____

Produsent av lim: _____

O25. Inneholder produktet stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste?

Ja Nei

Link til Reachs kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

O26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt¹ produktet/råvaren:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja Nei
- Linære alkylbensensulfonater (LAS) Ja Nei
- Ditalg-dimetylammoniumklorid (DSDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Ja Nei
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) Ja Nei
- Ftalater² Ja Nei
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv. Ja Nei

¹ Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (fx pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

² Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav O25.

O48. Anvendes etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vekt % stoffer som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikoseksetningene i henhold til tabellen nedenfor?

Ja Nei

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreft-fremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

* Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

059. Er kolofonharpiks eller formaldehyd, med unntak av forurensinger¹ tilsatt limet?

Ja Nei

¹ Som forurensninger regnes rester fra produksjonen, inkl. råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg) men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

Limprodusentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 25 Farger og pigment – skinn & lær

Krav O31 fylles i av søker. Krav O32, O33 og O36 fylles i av fargeprodusent.

Navn på farger/pigmenter og bruksområde: _____

Garveriet eller produsent av farge: _____

O31. Er farger/fargestoffer/pigmenter klassifisert i henhold til tabellen nedenfor?

Ja Nei

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vekt %:

Klassifisering av kjemiske produkter

Unntak fra klassifiseringen nedenfor kan forekomme i det enkelte krav.

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/eller spesifikk organisk toksisk-enkelt
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372
Kreftfrem-kallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61. Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361
Allergi-fremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317

O31. Anvendes noen av følgende fargestoffer?

Ja Nei

C.I. Basic Red 9, C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124, C.I. Acid Red 26, C.I. Basic Violet 14, C.I. Disperse Orange 1,3,11,37, C.I. Direct Black 38, C.I. Direct Blue 6, C.I. Direct Red 28, C.I. Disperse Yellow 1,3,9,39,49, C.I. Disperse Brown 1, C.I. Disperse Red 1, 11, 17

O32. Overstiger urenheter i fargestoff med fiberaffinitet følgende verdier:

- Ag 100 ppm Ja Nei
- As 50 ppm Ja Nei
- Ba 100 ppm Ja Nei
- Cd 20 ppm Ja Nei
- Co 500 ppm Ja Nei
- Cr 100 ppm Ja Nei
- Cu 250 ppm Ja Nei
- Fe 2500 ppm Ja Nei
- Hg 4 ppm Ja Nei
- Mn 1000 ppm Ja Nei
- Ni 200 ppm Ja Nei
- Pb 100 ppm Ja Nei
- Se 20 ppm Ja Nei
- Sb 50 ppm Ja Nei
- Sn 250 ppm Ja Nei
- Zn 1500 ppm Ja Nei

O33. Overstiger urenheter i pigmenter¹ uten fiberaffinitet følgende verdier:

- As 50 ppm Ja Nei
- Ba 100 ppm Ja Nei
- Cd 50 ppm Ja Nei
- Cr 100 ppm Ja Nei
- Hg 25 ppm Ja Nei
- Pb 100 ppm Ja Nei
- Se 100 ppm Ja Nei
- Sb 250 ppm Ja Nei
- Zn 1000 ppm Ja Nei

¹Pigmenter defineres som uoppløselige fargestoff uten fiberaffinitet.

O36. Anvendes azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer, angitt i tabell 2?

Eventuelt testrapport, vedlegg: _____

Tabell 2. Azofargestoffer

4-aminodiphenyl	3,3'-dimethyl-4,4'-diaminodiphenylmethan
Benzidin	p-cresidine
4-chlor-o-toluidin	4,4'-oxydianiline
2-naphthylamin	4,4'-thiodianiline
o-amino-azotoluen	o-toluidine
2-amino-4-nitrotoluen	2,4-diaminotoluene
p-chloranilin	2,4,5-trimethylaniline
2,4-diaminoanisol	4-aminoazobenzene
4,4'-diaminodiphenylmethan	o-anisidine
3,3'-dichlorbenzidin	2,4-Xylidine
3,3'-dimethoxybenzidin	2,6-Xylidine
3,3'-dimethylbenzidin	

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS-nr og mengde i vekt %:

Garveri eller fargeprodusent:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 26 Dun og fjær

Fylles i av leverandøren av dun og fjær.

Type av dun/fjær: _____

Leverandør av dun og fjær: _____

Generelle krav

Er dun/fjær behandlet med flammehemmer? Ja Nei

Krav 082 Dun og fjær

Brukes dun og fjær plukket fra levende fugler? Ja Nei

Eller brukes resirkulerte dun og fjær Ja Nei

Resirkulerte dun og fjær skal indsende testresultat, som viser at nivået i oppfylle
hygienekravet i standarden EN 12935.

Prøvetagning skal skje i henhold til EN 1883 Fjær og dun - Udtagning med henblik
på prøvning.

Dun- og fjærleverandørens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 27 Mulesing

Fylles i av merinoullprodusenten.

Produsent av merinoull: _____

083. Utsettes merinosauer for mulesing?

Ja Nei

Merinoullprodusentens underskrift:

Dato:	Signatur:
Firmanavn, telefon & email:	Navn: (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 28 Markedsføring

Foreningens styre besluttet den 17. november 2014 å ta bort dette vedlegget.

Vedlegg 29 Test- og analysemetoder

Krav til analyselaboratoriet

Analyselaboratoriet skal oppfylle kravene i henhold til standarden EN ISO 17025 eller være et offisielt GLP-godkjent (Good Laboratory Practice) analyselaboratorium.

Søkerens analyselaboratorium/måling kan godkjennes for å gjennomføre analyser og målinger om:

- myndighetene overvåker prøvetakings- og analyseringsprosessen, eller om
- søkeren har et kvalitetssystem der prøvetaking og analyser inngår og som er sertifisert i henhold til ISO 9001 eller ISO 9002, eller om
- søkeren kan vise at det er overensstemmelse mellom en førstegangstest utført som en parallelltest mellom en upartisk testinstitusjon og produsentens eget laboratorium samt at søkeren tar prøver i henhold til en fastlagt prøvetakningsplan.

Pesticidrester i konvensjonell bomull

Konvensjonell dyrket bomull skal testes for hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorsyκλοheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilal, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat og glyfosat.

Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbehandling, på hvert parti bomull som mottas, og være i henhold til til den mest relevante testmetode av følgende:

- US EPA 8081 A (organiske klorpesticider med ultralyds eller Soxhlet-ekstraksjon og ikke-polare oppløsningsmidler (isooktan eller heksan)) eller
- 8151 A (klorerte herbicider med bruk av metanol) eller
- 8141 A (organiske fosforforbindelser) eller - 8270 C (delvis flyktige organiske forbindelser)
- Glufosinat og glyfosat krever bruk av spesialmetode basert på analyse på LC-MS/MS.

Nedbrytbarhet

Et stoff anses som **tilstrekkelig nedbrytbart** dersom det oppfyller følgende kriterier:

- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 301 A, OECD 301 E, ISO 7827, OECD 302 A, ISO 9887, OECD 302 B eller ISO 9888 påvises en nedbrytningsprosent på minst 70 % i løpet av 28 dager, eller

- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 301 B, ISO 9439, OECD 301 C, OECD 302 C, OECD 301 D, ISO 10707, OECD 301 F, ISO 9408, ISO 10708 eller ISO 14593 påvises en nedbrytningsprosent på minst 60 % i løpet av 28 dager eller
- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 303 eller ISO 11733 påvises en nedbrytningsprosent på minst 80% i løpet av 28 dager, eller
- hvis tilsvarende nedbrytningsprosjenter kan påvises for stoffer, der de ovennevnte testmetoder ikke kan anvendes.

Et stoff anses som **fullstendig aerob nedbrytbart** dersom det oppfyller kriteriene i vedlegg III til Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 648/2004.

Sink

Analyse av sinkinnholdet i avløpsvannet: SS 02 81 52, DS 263, NS 4773, SFS 3047 eller ISO 17294 (2007). Analyse kan foretas regelmessig med fotometriske eller lignende metoder, under forutsetning av at analyseresultatene regelmessig kontrolleres og stemmer overens med ovennevnte analysemetoder.

Utslipp av sink til vannet beregnes som årsmiddelverdi og baseres på minst en representativ døgninnsamlingsprøve pr. uke, hvis ikke myndighetenes utslippstillatelse foreskriver annen beregningsmetode.

Stoppmaterialer

Et kilogram av hver enkelt type stoppmateriale/tekstil sendes til analyselaboratoriet. For stoppmaterialer som er fremstilt av samme fibersammensetning, eller med samme kjemisk innhold og med samme kjemikaliebehandling, men som skiller seg i design, er det tilstrekkelig med en analyseprøve.

Butadien

Bestemmelse av butadien i: Finfordeling og veiing av prøven. Prøvetaking ved headspace sampler. Analyse ved gaskromatografi og deteksjon ved flammeioniseringsdetektor.

Formaldehyd

Formaldehyd avgivelse fra stoppmaterialer og tekstiler

Formaldehyd avgivelse bestemmes gjennom analysemetoden EN ISO 14184 eller tilsvarende metode (som for eksempel Japanese law no. 112:1972) godkjent av Nordisk Miljømerking.

Nitrosaminer

Måling av N-nitrosamin konsentrasjonen:

Det skal fremlegges en testrapport der klimakammermetoden (chamber test) ENV 13419-1 er brukt. Prøven skal gjennomføres innen en uke etter at skummet er fremstilt. Lateksprøven skal emballeres individuelt i aluminiumsfolie og vakuumpakkes i polyetylen.

Den innpakkede prøve skal oppbevares i stuetemperatur i minst 24 timer før prøven pakkes ut og øyeblikkelig plasseres i klimakammeret.

Testbetingelser: Lateksprøven plasseres i en holder til prøveemnet, som gir kontakt med luften på alle sider. Kammeret skal ha klimaforhold jf. ENV 13419-1. Av hensyn til sammenligningen av testresultatene skal den arealspesifikke ventilasjonsrate ($q=n/l$) være 1 og ventilasjonsraten skal ligge i intervallet 0,5-1. Uttagingen av luftprøver innledes 24 timer etter, og avsluttes senest 30 timer etter at kammeret er fylt.

For uttaging og analyse av luftprøvene skal følgende metode benyttes: Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften ZH ISO 1/120.23 (eller tilsvarende).

Metallkompleksfarger basert på kopper, krom eller nikkel

Testmetoder: ISO 8288 for Cu og Ni, EN 1233 for Cr.

COD/TOC/BOD

COD-innhold skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende.

Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

Målemetode for TOC ISO 8245.

Vedlegg 30 Oversikt over R-setninger

Miljøfarlig

R50: Meget giftig for vannlevende organismer
R50/53: Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R51/53: Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R52/53: Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R59: Farlig for ozonlaget
H400: Meget giftig for vannlevende organismer
H410: Meget giftig for vannlevende organismer med langtidseffekter
H411: Giftig for vannlevende organismer med langtidseffekter
H412: Skadelige langtidseffekter for vannlevende organismer
H413: Kan gi skadelige langtidseffekter på vannlevende organismer
EUH 059: Farlig for ozonlaget

Meget giftig/giftig

R23: Giftig ved innånding
R24: Giftig ved hudkontakt
R25: Giftig ved inntak
R26: Meget giftig ved innånding
R27: Meget giftig ved hudkontakt
R28: Meget giftig ved inntak
R39: Fare for varig alvorlig skade på helbred
R48: Alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning
H331: Giftig ved innånding
H311: Giftig ved hudkontakt
H301: Giftig ved inntak
H330: Dødelig ved innånding
H310: Dødelig ved hudkontakt
H300: Dødelig ved inntak
H370: Forårsaker organskader "evt. angi organ(er)", "evt. med angivelse av eksponeringsvei"
H372: Forårsaker organskader "evt. angi organ(er)", ved langvarig eller gjentatt eksponering "evt. med angivelse av eksponeringsvei".

Kreft, fosterskader

R40: Mulig risiko for kreft
R45: Kan forårsake kreft
R49: Kan forårsake kreft ved innånding
R46: Kan forårsake genetiske skader
R60: Kan skade forplantningsevnen
R61: Kan gi fosterskader
R62: Mulig risiko for skade på forplantningsevnen
R63: Mulig risiko for fosterskader
R68: Mulig risiko for vedvarende helseskade
H350: Kan forårsake kreft
H351: Mistenkes å kunne forårsake kreft

Vedlegg 31 Oversikt og verifikasjon med EU Ecolabel og GOTS

Tabell 1: Oversikt over hvilke krav som kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for EU-Ecolabel og GOTS

Type krav	Beskrivelse eller kravnr.	Kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for EU-Ecolabel, versjon 2009/567/EC	Kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for GOTS, versjon 3.0
1. Generelle krav	O1, O2		Bruk av GOTS sertifikat som dokumentasjon gjelder for følgende produkter: Garn av minst 95 % sertifisert økologisk bomull - ublekt, blekt eller farget. Metervare av minst 95 % sertifisert økologisk bomull – ublekt, blekt, farget/trykket. Konfeksjonerte varer av disse metervarer og garn.
2.1 Fremstilling av fiber	Resirkulerte fiber kan anvendes	Ja	Ja
2.1.1 Bomull	O3	Konvensjonell bomull: med tilleggstest for glufosinat-ammonium og glyfosat.	Ja
2.1.1 Lin, bambus og andre bastfibre	O4	Delvis	-
2.1.2 Ull og andre keratinfibre	O5	Ja	-
2.1.2 Utslipp fra ullvaskerier	O6	Delvis	-
2.1.3 Akryl	O7	Delvis	-
2.1.3 Elastan	O8	Delvis	-
2.1.3 Polyamid, polyester og polypropen	O9-O11	Ja	-
2.1.4 Viskose og cuprofiber	O13-O15	Ja	-
2.4.1 Kjemikalier	O25-O26	-	Ja
2.4.1 Kjemikalier	O28	Delvis	Ja
2.4.1 Kjemikalier	O29	Ja	-
2.4.1 Kjemikalier	O30	Ja	Ja
2.4.2 Farger	O31	Delvis, klassifiseringen må følges.	Delvis, nevnte fargestoffer må ikke anvendes.
2.4.2 Farger	O32-O34, O36	Ja	Ja
2.4.3 Spesielle tekstilprosesser	O37-O39	Ja	Ja
2.6 Etterbehandling og montering	O48	Ja	Ja
2.6 Etterbehandling og montering	O52	Ja	-
2.6 Etterbehandling og montering	O53	Ja	-
2.6 Etterbehandling og montering	O54-O55	Ja	-

2.7 Utslipp	O60	Ja	Ja
2.9 Emballasje, lagring og transport	O67	Ja	-
3.1 Produktkrav	O68	-	Ja
4. Ethiske krav	O81-O84	-	Ja